

FI lausuntopyyntö VaVa syksy 2017

1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot, sähköposti ja puhelinnumero	Lausunnon käsittelypäivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Suomen Fysioterapia- ja kuntoutusyritykset FYSI ry	Juhani Saarinen	leila.salonen@fysi.fi 040 749 8706	12.12.2017	FYSI ry:n hallitus ja FYSI ry:n Viranomaistyöryhmä

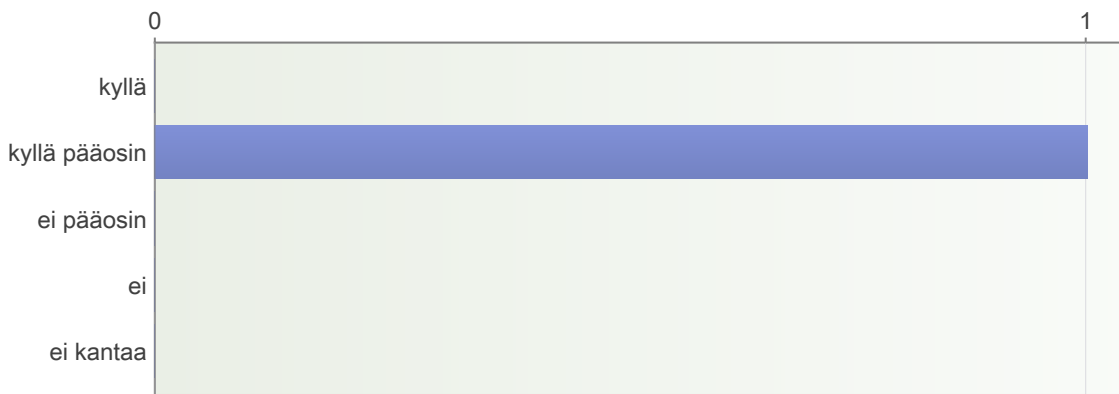
2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko ehdotetulla valinnanvapauslailla osaltaan kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

4. Vapamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapaus nopeuttaa oleellisesti kaikkien kansalaisten hoitoon pääsyä mahdollistamalla oikea-aikaisen hoitopolun; tästä esimerkkinä on fysioterapeuttien suoravastaanotto toiminta, jossa asiakas saa nopean tutkimuksen ja avun esim. tuki- ja liikuntaelinongelmaansa.

Sote-valinnanvapauden pitää olla kilpailukykyinen yksityisiin vakuutuksiin ja työterveyshuoltoon verrattuna. Yksityisen sairausvakuutuksen ottaneet tai työterveyshuollon asiakkaat saattavat muuten jättää julkisrahoitteisen terveydenhuollon valitsematta, joka osaltaan voi lisätä kansalaisten eriarvoistumista.

Valinnanvapauslain on tarjottava palveluntuottajille reilut säännöt siten, että kaikenkokoiset yritykset pääsevät tarjoamaan palvelujaan sote-markkinoilla, myös yksinyrittäjät ja pk-yritykset. Nyt Suomen joka kunnassa on fysioterapia- ja kuntoutusyritys. Nämä yritykset tuottavat kansalaisten tarvitsemia lähipalveluja työ- ja toimintakyvyn ylläpitämiseen.

Asiakassetelijärjestelmä on välttämätön edellytys sille, että myös pienillä palveluntuottajayrityksillä on mahdollisuus olla mukana tarjoamassa palveluja. Asiakasseteli on otettava esitetyllä tavalla käyttöön fysioterapiaan ja kuntoutukseen.

FYSI ry:n jäsenlaitoksilla on vahva kokemus julkisten palveluiden kuten Kelan vaativan lääkinnällisen kuntoutuksen toteuttamisesta. Kelan vaativan lääkinnällisen kuntoutuksen valinnanvapaus on mahdollistanut pitkät asiakassuhteet, kun kuntoutuja on saanut valita vapaasti hyväksytyistä palveluntuottajista itselleen palveluntuottajan jo vuodesta 2011. Vaativan lääkinnällisen kuntoutuksen fysioterapia-asiakkaita on noin 15.000 joka vuosi. Nämä asiakkaat on hoidettu yksityisen puolen pienissä, kansalaisille lähipalveluja tarjoavissa yrityksissä, joiden henkilöstöllä on korkea ammattitaito.

Pienet yritykset ympäri Suomen tarjoavat kansalaisille lähipalveluja, joten vammaisten eikä ikäihmisten tarvitse palveluja saadakseen matkustaa pitkiä matkoja. Näin säästetään matkakuluissa.

Noin 220.000 henkilöä vuodessa saa sairausvakuutuskorvauksen fysioterapiapalveluista. Näissä sv-korvattavien toimenpiteiden lukumäärä on noin 2 miljoonaa.

Lakiesitys mahdollistaa kaikkien sote-ammattilaisten osallistumisen sote-palvelujen tuottamiseen erityisesti laajalla asiakassetelin käytöllä. Tämä parantaa merkittävästi palvelujen yhdenvertaista saatavuutta, erityisesti perustason palveluissa.

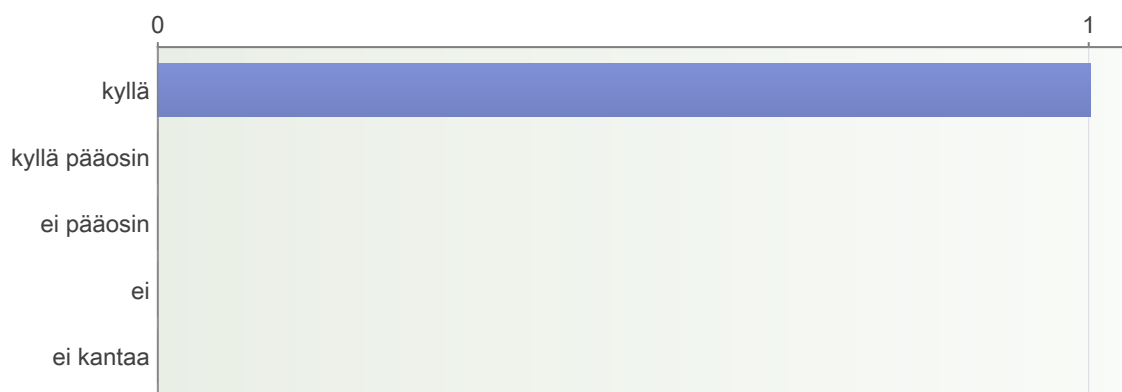
Uuden yrittäjyyden mahdollistaminen edistää myös uusien palvelujen ja innovaatioiden syntymistä sote-palveluihin.

Henkilön tarvitsemien palveluiden integroiminen kaikkia palveluntuottajia sitovan asiakassuunnitelman avulla parantaa paljon hoitoa ja tukea tarvitsevien henkilöiden palvelun vaikuttavuutta. Kun tähän yhdistetään sote-tiedon integraatio, paranee paljon sote-palveluja tarvitsevien henkilöiden palvelu merkittävästi nykyisestä, mikä edistää terveys- ja hyvinvointierojen kaventamista.

Hoidon ja hoivan ohella terveys- ja hyvinvointierojen kaventaminen vaatii vahvaa panostusta terveyden edistämiseen ja sairauksien ennaltaehkäisyyn. Tehokkain keino tähän on liikunta ja toimintakyvyn ylläpitäminen. Terveyttä edistävä liikunta ja arjessa selviytymistä tukevat palvelut tulee tunnistaa yhdeksi keinoksi kaventaa hyvinvointieroja ja sisällyttää jatkossa osaksi sote-palvelujen kokonaisuutta. Samalla säästetään yhteiskunnan varoja.

5. 2. Edistääkö valinnanvapauslakiluonnos tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakas osaa valita joko itsenäisesti tai tuetun päätöksenteon avustamana. FYSI ry korostaa myös sitä, että vaativan lääkinällisen kuntoutuksen asiakkaat ovat valinneet palveluntuottajansa jo vuodesta 2011. Lääkinällisen kuntoutuksen asiakkailla saattavat tulot muodostua kokonaan tai osittain julkisesta tuesta. Erityisesti eläkkeellä olevien ja työkyvyttömiä asemaa valinnanvapaus parantaa, sillä se antaa työterveyshuollon ja yksityisten sairauskuluvakuutusten ulkopuolisen, kaikille avoimen vaihtoehdon vaikuttaa omaan hoitopaikkaansa. Tämä voi lisätä myös asiakkaan sitoutumista hoitoon, kun hoitopaikkaa ei osoiteta enää ylhäältä päin, vaan se perustuu asiakkaan omaan valintaan.

Erityisesti asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti tarjoavat asiakkaalle hyvän tavan vaikuttaa omiin palveluihinsa ja tuetun arjen elämiseen. Asiakkaan valinnanvapauden myötä palveluiden tuottajien on kehitettävä jatkuvasti toimintansa laatua, jotta ne pystyvät säilyttämään asiakkaansa.

Palvelun asiakaslähtöisyys lisääntyy huomattavissa määrin, koska asiakas voi itse vaikuttaa, mistä palvelunsa

hankkii.

Esitetty valinnanvapaus on asiakkaalle oikeus. Lakiluonnoksen mukaan asiakkaalla on mahdollisuus kieltäytyä asiakassetelistä tai henkilökohtaisesta budjetista sekä jättää valitsematta sote-keskus. Tässä tapauksessa maakunta osoittaa asiakkaalle sote-keskuksen ja järjestää muut palvelut liikelaitoksensa kautta, mikä vastaa nykytilannetta. Valinnanvapaus siis vahvistaa asiakkaan niin halutessa hänen itsemääräämisoikeutta, mutta ei heikennä kenenkään asemaa nykytilaan verrattuna.

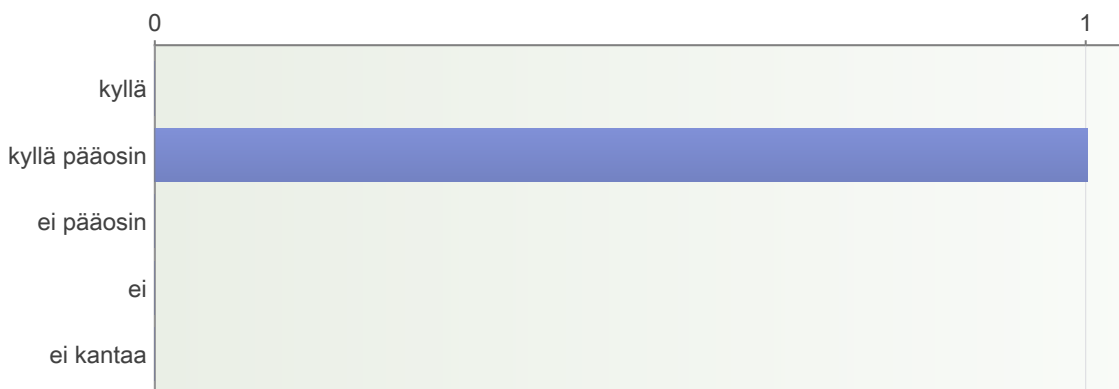
Palveluntuottajan vaihtamisen mahdollisuus luo asiakkaalle vaihtoehdon, jota tämä voi tarvittaessa myös tehokkaasti käyttää. Jo pelkkä uhka asiakkaan menettämisestä kannustaa palveluntuottajia parempaan laatuun, asiakaspalveluun ja vaikuttavuuteen.

Jotta asiakas voi vaikuttaa saamaansa palveluun, on tämän saatava riittävästi tietoa valintamahdollisuuksista, palvelun laadusta ja vaikuttavuudesta sekä saatavuudesta. Potilaslain 5 § (potilaan informointi eri hoitovaihtoehdoista) on osoittautunut jo nykyisen lainsäädännön kannalta riittämättömäksi, tai ainakaan sen henkeä noudateta. Epäneutraalia palvelunohjausta on tapahtunut monilla paikkakunnilla, myös niillä paikkakunnilla, jossa nyt on meneillään valinnanvapauskokeilut. FYSI ry on selvittänyt potilaslain 5 §:n nykykäyttöä Valviralta. Valviran vastauksen mukaan asiakkaalle on jo nyt kerrottava kaikista kunnan käyttämistä palvelun järjestämistavoista. Näin ei kuitenkaan ole kaikissa kunnissa toimittu.

Jotta valinnanvapaus toimii, on palvelunohjauksen oltava ehdottoman neutraalia. Tähän liittyen joko potilaslain 5 § on täsmennettävä tai sen käyttöä on valvottava nykyistä tehokkaammin. Järjestäjän ja tuottajan eriyttäminen vahvistaa osaltaan neutraalin palvelunohjauksen mahdollisuuksia.

7. 3. Antaako lakiluonnos asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiesitys antaa asiakkaalle vaikutusmahdollisuuksia valita omaan tilanteeseensa sopivia palveluja. Lakiesitykseen on nyt hyvin kirjattu, että fysioterapia ja kuntoutus kuuluvat vapaasti asiakassetelillä valittavissa oleviin terveydenhuoltolain 29 §:n mukaisiin palveluihin.

Asiakkaan mahdollisuuksiin vaikuttavat merkittävästi myös maakuntien tulevat päätökset lain soveltamisessa. Maakuntien päätöksistä, esimerkiksi palveluntuottajille asetettavista kriteereistä ja korvauksista riippuu, annetaanko yrittäjille ja järjestöille käytännössä mahdollisuus toimia palveluntuottajina.

On järjestäjän eli maakunnan ja sen asukkaiden etu, että maakunnassa toimii useita erilaisia palveluntuottajia. Siksi esitämme, että maakuntalakiin (7 §) osaksi maakuntien järjestämistä vastuuta säädetään vastuu palvelumarkkinoiden toimivuudesta. Näin voidaan vahvistaa järjestäjän roolia ja asemaa.

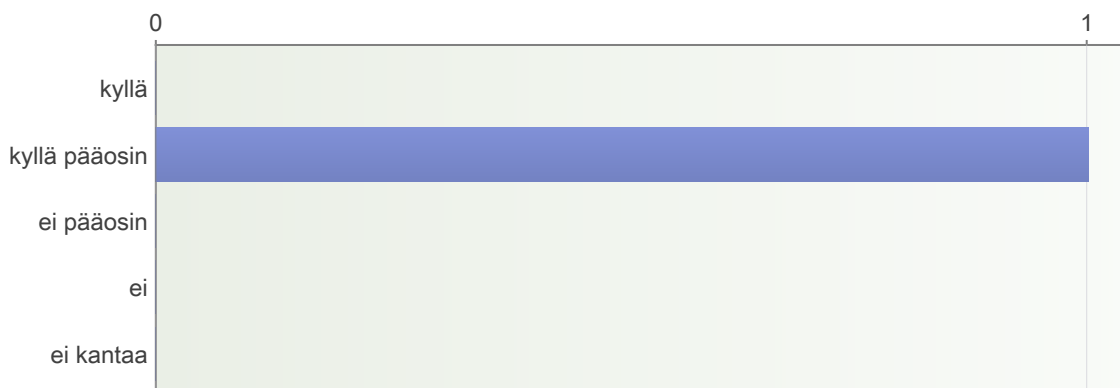
Asiakassetelin hinnassa on huomioitava asiakkaan tarvitseman fysioterapian vaativuus. Asiakasseteli ei voi olla aina samansuuruinen, palvelun vaativuuden lisäksi on huomioitava esim. kotikäyntien etäisyys, terapeutin matkaan käyttämä aika. Kilometrikorvaukset tulee korvata samoin perustein, kuin maakunnan omalle terapeutille korvattaisiin.

On pelättävissä, että nykyisillä sairausvakuutuksen osin korvaamalla SV3F –läheteellä hoidetut tuki- ja liikuntaelinongelmat (esim. niska-, polvi-, olkapää- ja selkäongelmat) jäävät hoitamatta, mikäli näistä ongelmista kärsiviä ei lähetetä maakunnan liikelaitoksen arvioitaviksi. Nämä vaivat on hoidettu SV3F-läheteellä ja asiakas ja työnantaja ovat itse maksaneet kuluista 90 %. On pelkona, että nämä työ- ja toimintakykyä heikentävät vaivat jäävät hoitamatta ja edesauttaa ennenaikaista eläkkeelle jäämistä. Tämä lisää kansalaisten eriarvoisuutta siten, että varakkaat hakeutuvat omin varoin hoitoon ja vähävaraiset jäävät hoitamatta.

Hyvää on se, että asiakassetelin kustannuksista vastaa maakunta eikä sote-keskus, tällöin kaikki maakunnan asukkaat ovat yhdenvertaisessa asemassa.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko lakiluonnoksen perusteella asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteen sovitettuja palveluja?

Vastaajien määrä: 1

10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Palvelutarpeen arviointi ja sen perusteella tehtävä asiakassuunnitelma ovat oikeita elementtejä. Toimiva ja neutraali palvelunohjaus on oleellista. Asiakassuunnitelma on tehtävä asiakkaalle asiakasta kuullen. On tärkeää, että asiakassuunnitelman tekee osaava moniammatillinen ryhmä, jotta laaja-alaisia palveluja tarvitseva henkilö saa tarvitsemansa palvelut.

Esityksen 7 luku on hyvä ja antaa maakunnalle selkeän järjestäjän roolin ja viimekätisen vastuun palveluiden yhteensovittamisesta.

Huolellinen ja moniammatillinen palvelutarpeen arviointi on ehdoton edellytys sille, että asiakas saa henkilökohtaisten tarpeidensa mukaisesti yhteen sovitettuja palveluja. Moniammatillisuus voidaan toteuttaa mm. eri palveluntuottajien antamien palautteiden pohjalta, jopa etänä hyödyntäen digi-mahdollisuuksia.

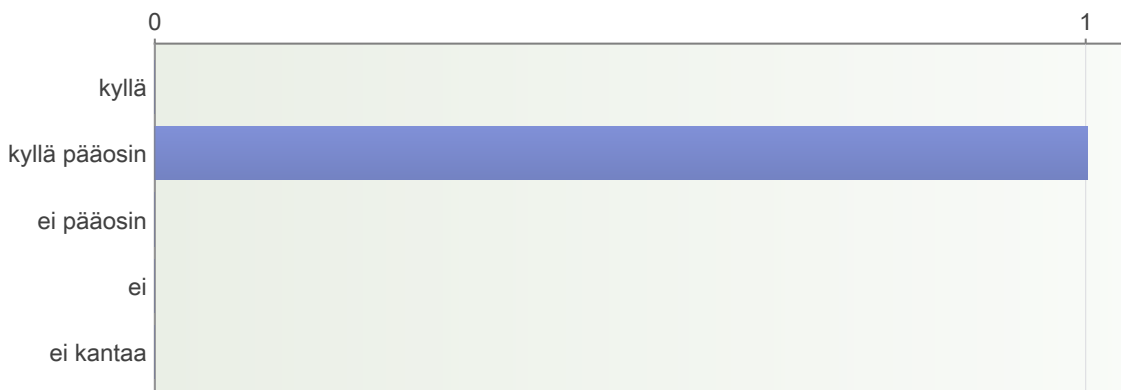
Henkilökohtainen budjetti on pitkäaikaista tukea tarvitsevien asiakkaiden kohdalla asiakaslähtöinen ja inhimillinen keino sovittaa palvelut yhteen. Näin vahvistetaan henkilön itsemääräämisoikeutta ja oikeutta rakentaa itse oma arkensa.

Palveluintegraatiota kehittämällä ja jo olemassa olevaa tiedon kulun mahdollistamaa Kanta-järjestelmää hyödyntämällä asiakkaalle on löydettävissä tämän tarvitsemat yhteen sovitetut palvelut. Kanta-palveluihin tämä vuoden lopussa tuleva asiakaskohtainen terveys- ja hoitosuunnitelma tai sen kaltainen kaikkien toimijoiden yhteinen hoitoa ohjaava asiakirja tulee olemaan keskeisessä roolissa maakunnan järjestämien palveluiden eri palveluntuottajien keskinäisessä integroinnissa.

Kustannusten kasvun hillintätavoitteita ei voida saavuttaa, ellei päällekkäisistä toiminnoista pyritä järjestelmällisesti luopumaan.

11. 5. Turvaako lakiluonnos palvelujen horisontaalisen ja vertikaalisen integraation?

Vastaajien määrä: 1

12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnos antaa aiempaa paremmat mahdollisuudet sote-palveluiden horisontaaliseen ja vertikaaliseen integraatioon. Integraatiosta vastaa maakunta järjestäjänä ja se edellyttää järjestäjätahon vahvaa talous- ja johtamisosaamista. On hyvä, että Suomessa on integraatiota auttamassa sähköinen potilastietojärjestelmä (Kanta-palvelut), jonka kautta asiakkaiden tiedot ovat ammattilaisten käytössä.

Integraation toteuttamisessa järjestämisen ja rahoituksen osalta hyödynnetään yksilöllisiä asiakassuunnitelmia, joihin kirjataan hoito- ja hoivasuunnitelmat sekä kootaan tarvittavat tiedot asiakkaan tarvitsemista ja käyttämistä palveluista. Asiakassuunnitelmiin kootaan tiedot perusterveydenhuollosta ja erikoissairaanhoidosta sekä sosiaalipalveluista.

13. 6. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

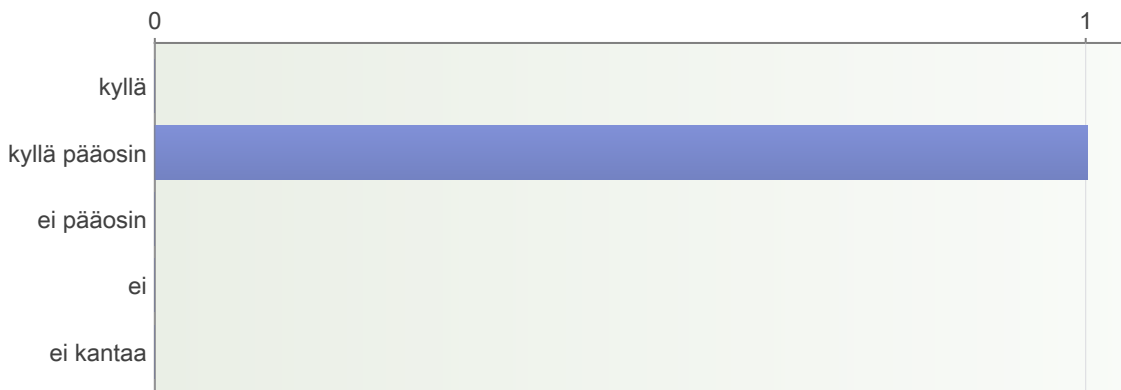
14. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnos antaa maakunnalle hyvät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen. Maakunnan järjestämisvastuun toteuttaminen edellyttää vahvaa talous- ja johtamisosaamista. Sote-uudistuksen tavoitteiden saavuttamisessa keskeisenä keinona on monituottajamallin hyödyntäminen. On tärkeää, että Suomessa on integraatiota auttamassa sähköinen potilastietojärjestelmä (Kanta-palvelut), asiakkaiden tiedot ovat ammattilaisten käytössä.

15. 7. Edistääkö lakiluonnos toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa?

Vastaajien määrä: 1

16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- On tärkeää, että järjestäjä ja tuottaja eriytetään – se edistää innovaatioiden syntymistä. Lakiuudistus antaa hyvät mahdollisuudet toimintatapojen muutoksille ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönotolle. FYSI ry esittää tästä yhtenä esimerkkinä fysioterapeutin suoravastaanotto toiminnan hyödyntämisen asiakkaan nopean hoitopolun toteutumiseksi.

Palveluntuottajien aito ja reilu kilpailu luo kannusteita kustannustehokkaiden, laadukkaiden ja vaikuttavien palveluiden tuottamiseen. Tutkitusti erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten rooli innovaatioiden kehittämisessä ja käyttöön otossa on merkittävä. Siksi on välttämätöntä huolehtia, että sote-alan toimintaympäristö muodostuu sekä olemassa olevaa että uutta yrittäjyyttä edistäväksi.

Tutkimusten mukaan terve kilpailu terveyspalveluissa parantaa ennen kaikkea vaikuttavuutta ja johtamista. Parempi johtaminen on välttämätön edellytys toimintatapojen muutokselle.

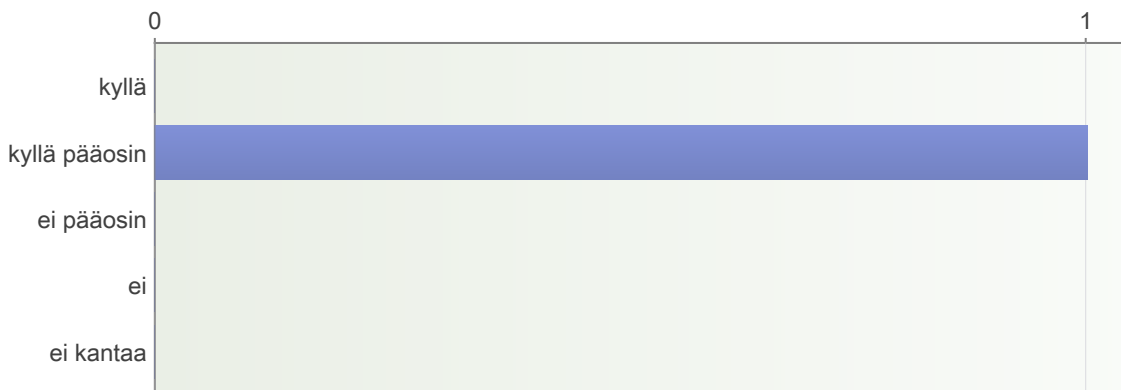
Lakiuudistus rohkaisee myös digitaalisten palvelujen hyödyntämiseen palvelujen tuotannossa. Esim. fysioterapiassa etäkuntoutuspalvelut on jo otettu käyttöön digi-työkaluja hyödyntämällä.

Liian tarkka palvelukokonaisuuksien ja hoitopolkujen määrittäminen ja rajaaminen voi estää yrittäjiltä tulevat innovaatiot ja hyvät käytännöt ja pakottaa toimimaan viranhaltijoiden määräämällä tavalla. Uusien innovaatioiden syntymisen edistämiseksi asiakkaalla tulee olla oikeus käyttää asiakassetelin lisäksi myös omia varojaan tarvitsemiensa täydentävien / lisäpalveluiden hankkimiseksi.

Keskeistä on siirtää huomion keskipiste pelkistä työsuorituksista myös hoidon laatuun ja sillä saavutettaviin tuloksiin. Erityisen hyvistä tuloksista maksettavat erilliset kannustimet ovat omiaan rohkaisemaan erilaisten innovaatioiden käyttöönottoon. Vastaavasti tehottomaksi jäävästä hoidosta maksaminen on minimoitava, vaikka lääketieteellisten palveluiden luonteesta johtuen samat hoidot eivät aina kaikkien asiakkaiden sairauksiin tehoakaan, vaan tuloksen syntyminen on myös asiakas- ja tapauskohtaista.

17. 8. Antaako valinnanvapauslakiluonnos yhdessä muun maakunta- ja sote-uudistuksen kanssa riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

18. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sote-uudistuksen taloudellinen tavoite kustannusten kasvun hillitsemisessä samanaikaisesti palveluiden saatavuuden parantamisen kanssa edellyttää merkittävää tuottavuuden parantamista koko palvelujärjestelmässä. Laissa ei tule turvata julkisen puolen olemassa olevia työpaikkoja eikä kustannustehottomia työskentelymalleja. Tilalle on saatava kustannustehokkaita palveluja.

Palvelujen ja suoritteiden mittarit ja kustannukset on oltava avoimia, samoilla laskelmilla julkiselle ja yksityiselle puolelle, vain näin saavutetaan kustannustehokkaita palveluja. Vaarana on myös, että suuryritykset valtaavat markkinat, tällöin tavoiteltuja säästöjä ei synny.

Valtion tiukka talousohjaus ja hallinnollisen byrokratian purkaminen sekä järjestämisvastuullisen tahon vahvistaminen luovat osaltaan mahdollisuuksia tuottavuuden parantamiseen. Vieläkin merkittävämpi tuottavuuden parantaminen on saavutettavissa, mikäli lisätään tuottajien välistä kilpailua. Se luo kannusteita palvelutuotannon kustannustehokkuuden, laadun ja vaikuttavuuden parantamiseen ja sitä kautta koko sote-järjestelmän tuottavuus nousee.

Valinnanvapauden ja monituottajamallin luoma terve kilpailu kannustaa tuottajia parantamaan palvelujen laatua ja kustannustehokkuutta.

Kustannusten kasvun hillinnän kannalta oleellista on myös sote-palvelujen painopisteen siirtäminen erikoistason palveluista perustasolle sekä terveyden- ja hyvinvoinnin edistämiseen. Kustannusten kasvun leikkaus tulee kohdistaa ennen kaikkea erikoistasolle, merkittävästi erikoissairaanhoidon kustannustehokkuuden parantamiseen. Erikoissairaanhoidossa on käsityksemme mukaan merkittävä tehostamisen potentiaali. Merkittävä säästöpotentiaali tulee myös siitä, että sairauksia tai niiden pahenemista ennaltaehkäistään jo perustason palveluissa, jolloin kalliille erikoissairaanhoidolle ei ole yhtä suurta tarvetta. Moni leikkaus on vältettävissä oikea-aikaisella kuntoutuksella.

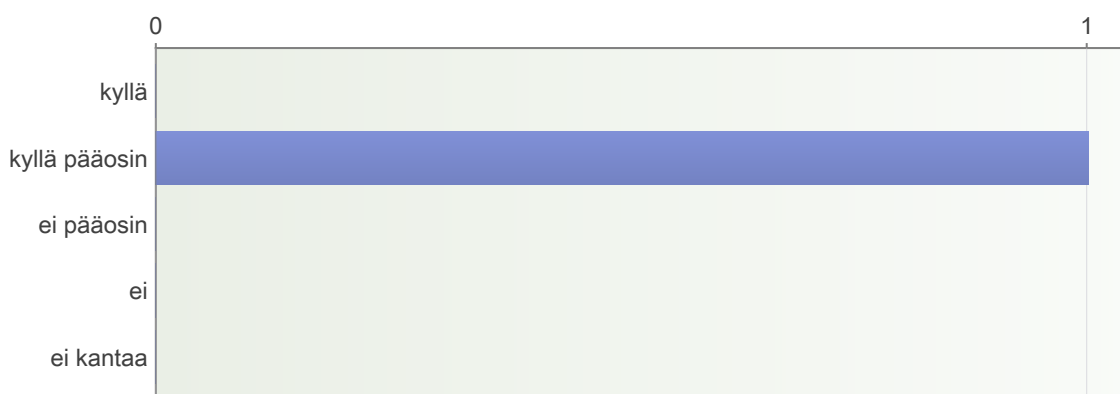
Tärkein keino kustannustehokkuuteen on samanlaisen ja vertailukelpoisen kustannuslaskennan noudattaminen kaikissa maakunnissa ja niiden liikelaitoksissa. Tämä mahdollistaa avoimen vertailun ja tehostamisvaatimusten

kohdentamisen oikein. Lisäksi on tärkeää, että erikoissairaanhoidoakin avataan ainakin soveltuvin osin valinnanvapaudelle, jotta voidaan hyödyntää terveen kilpailun edut milloin se on mahdollista.

Sosiaalipalveluissa keskeistä on oikeanaikaisella ja ennakoivalla palvelulla keventää asiakaskunnan hoidon tarvetta. Mitä paremmin pystymme tukemaan henkilöiden itsenäistä selviämistä arjessa, sitä parempi sekä inhimillisesti että kustannusten näkökulmasta.

19. 9. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalvueluista. 9a. Turvaavatko maakunnan liikelaitoksen suoran valinnan palvelujen tuotantoa koskevat säännökset (mm. 16 §) palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden kaikissa olosuhteissa?

Vastaajien määrä: 1

20. Vapaamuotoiset huomiot.

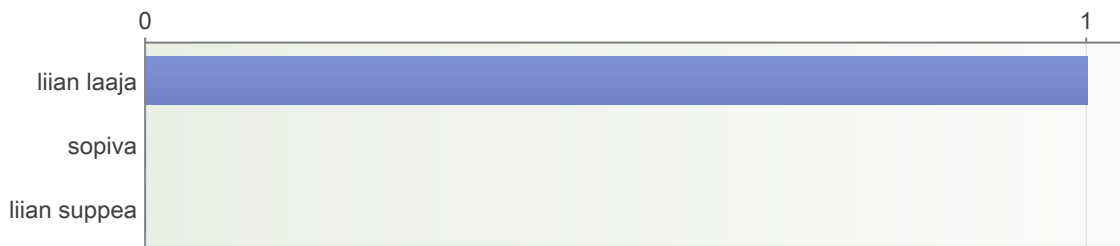
Vastaajien määrä: 1

- Lain mukaan maakunnan on vastattava palvelujen saatavuudesta. Riittävien palvelujen turvaamiseksi maakunnalla on lisäksi käytössään mahdollisuus järjestää suoran valinnan palveluja ostopalveluina tai ns. SGEI-menettelyllä eli antamalla maakuntalain 116 § mukainen julkinen palveluvelvoite. Nämä keinot turvaavat suoran valinnan palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden aukottomasti myös silloin kun markkinat eivät siihen pysty.

Alueellista eriarvoisuutta saattaa syntyä, mikäli pienissä kunnissa ei olisi tarjolla yksityisiä eikä julkisia sote-keskuksia. Tuolloin jokin iso yritys voisi vallata pienen kunnan markkinat täysin, jolloin syntyy yksityinen monopoli.

21. 9b. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty sote-keskuksen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

22. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiesityksessä on erityisen hyvää se, että asiakassetelin myöntäminen ja rahoitus on siirretty sote-keskukselta maakunnalle. Näin sote-keskuksen pienintä mahdollista kokoa on saatu pienennettyä ja pk-yritysten pääsyä markkinoille helpotettua.

Sote-keskusten lakisääteiseksi palveluvalikoimaksi tulee määritellä vain 18 §:n ensimmäisessä momentissa listatut palvelut.

Muiden kuin yleislääketieteen alaan kuuluvien terveydenhuollon ammattihenkilöiden konsultaatio ja vastaanottopalveluiden sisällyttäminen sote-keskusten palveluvalikoimaan ei ole perusteltua ja suosii suuria yrityksiä, joilla on jo valmiina erikoislääkäripalvelut. Näiden palveluiden sisällyttäminen palveluvalikoimaan nostaa pienten yritysten kynnystä sote-keskuksen perustamiseen sekä vaikeuttaa merkittävästi tuottajille maksettavien korvausten asettamista ja nostaa sote-keskusten kustannuksia.

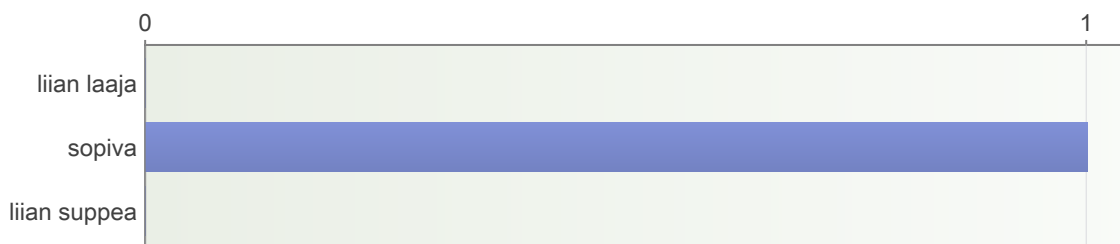
Palveluvalikoiman laajentaminen 18 §:n 1. momentin mukaisista palveluista laajemmaksi johtaa vääjäämättä sote-keskusten keskittymiseen väkirikkaille alueille ja sitä kautta siihen, että lähipalvelut etäännyvät entisestään. Esimerkiksi useat nykyiset terveyskeskuksetkaan eivät voisi toimia sote-keskuksena ilman merkittävää toiminnan laajentamista ja investointeja. Täytyy myös muistaa, että erikoislääkäripalveluiden kysyntä vaihtelee väestöpohjan ja asiakkaiden valinnan mukaan.

Erikoislääkärikonsultaatioihin ja vastaanottokäynteihin liittyvän valmiuden ylläpitäminen, vaikkakin vain etäkonsultaatioina, nostaa vääjäämättä sote-keskuksen kustannuksia. Erityisen ongelmallinen on esitetty silmälääkärin peruspalveluiden ohjaaminen sote-keskusten yhteyteen. Suomessa on vakiintunut ja valtakunnallisesti kattava yritys- ja yrittäjävetoinen optikkoliikeverkosto silmälääkärivastaanottoineen. Silmälääkäripalveluiden sisällyttäminen sote-keskusten palveluvalikoimaan tarkoittaisi kyseisen palvelutuotannon siirtämistä nykyistä enemmän julkiselle sektorille. Samalla heikennettäisiin merkittävästi myös alan pk-yritysten toimintaedellytyksiä.

Uudessa sote-palvelujärjestelmässä ei estetä sitä, että sote-keskuksen kanssa samassa kiinteistössä voi olla tarjolla erikoislääkäripalveluja ja muitakin sote-keskuksen palveluvalikoimaan kuulumattomia palveluja.

23. 9c. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty suunhoidon yksikköjen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

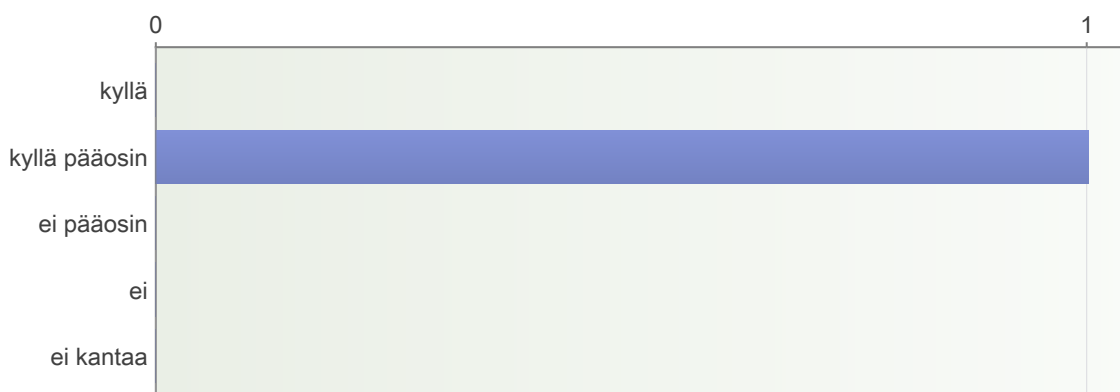
24. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- -

25. 9d. Onko lakiluonnoksen 18 § sote-keskuksen suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

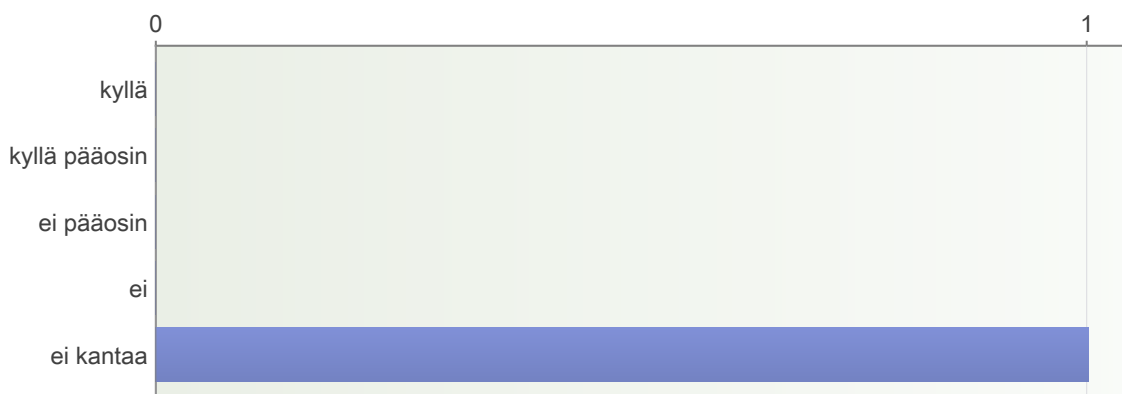
26. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat palvelut?

Vastaajien määrä: 1

- Sote-keskusten palveluvalikoiman määrittelevän momentin 1 kohdassa 6 mainitut laboratorio- ja kuvantamispalvelut tulee määritellä tarkemmin asetuksella. Palveluvalikoimaa ei saa laajentaa muihin kuin yleislääketieteen alaan kuuluviin terveydenhuollon ammattihenkilöiden konsultaatioihin eikä vastaanottopalveluihin.

27. 9e. Onko lakiluonnoksen 18 § suunhoidon suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

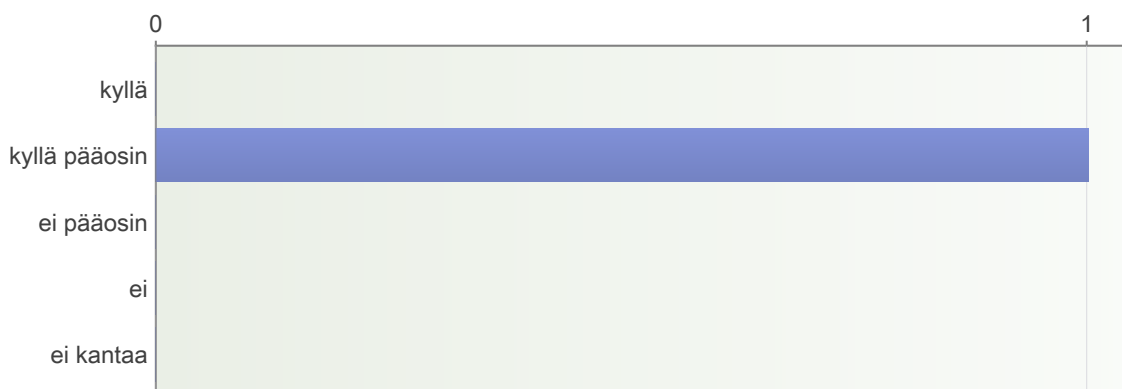

28. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin suunhoidon yksiköissä tuotettavat palvelut?

Ei vastauksia.

29. 9f. Ovatko säännökset (mm. 18 § ja 37 §) sosiaalihuollon osalta tarkoituksenmukaisia ja riittäviä?

Vastaajien määrä: 1

30. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- On huolehdittava, että sosiaalipalvelut ja terveystalvet integroidaan aidosti ja asiakaslähtöisesti. Integroinnissa on hyödynnettävä Kanta-palveluja. Sote-keskuksen vastuulle 18 § kohdassa 7 määritelty sosiaalihuoltolain 6 § mukainen sosiaalihuollon neuvonta ja ohjaus soveltuvat hyvin sote-keskuksen palveluvalikoimaan. Määrittely on riittävä ja tarkoituksenmukainen.

Sosiaalipalveluiden palvelutarpeen arviointiin ja myöntämiseen liittyy julkisen vallan käyttöä. Näiden liikelaitoksen palvelujen tarjoaminen sote-keskusten yhteydessä, liikkuvan henkilöstön, sähköisenä tai muulla tavoin on hyvä. Erittäin tärkeää on, että digitaalisia kanavia ja etäpalveluja hyödynnetään mahdollisimman tehokkaasti.

Käytännössä on lisäksi varmistettava, että kaikkia sote-keskuksia omistuspohjasta riippumatta kohdellaan näiden palvelujen jalkauttamisessa yhdenmukaisesti ja oikeuden mukaisesti. Liikelaitos ei saa asettaa omia sote-keskuksiaan muita parempaan asemaan.

37 § yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että sote-keskuksen ”sosiaalihuollon ammattihenkilön tulee olla sote-keskuksen omaa palkattua henkilöstöä. Tällä voidaan turvata jatkuvuus ja pysyvien yhteistyörakenteiden muodostaminen sote-keskuksen ja maakunnan liikelaitoksen välillä”.

Tavoite sinänsä on ymmärrettävä, mutta vaatimus palkatusta henkilöstöstä ei toteuta tavoitetta. Jatkuvuus ja pysyvät yhteistyörakenteet muodostuvat vähintään yhtä hyvin yrittäjänä sote-keskukselle työtä tekevään sosiaalihuollon ammattihenkilöön kuin työsuhteessa toimivaan henkilöstöön. Esimerkkinä mainittakoon, että työsopimuslain mukaan työntekijän noudatettava irtisanomisaika alle viisi vuotta kestäneissä työsuhteissa on 14 päivää. Kahden yrittäjän välisessä sopimuksessa irtisanomisaika voidaan määritellä vapaasti.

Sopimussuhteen luonnetta oleellisempaa on vahvistaa toimintakulttuuria, joka vahvistaa sosiaalipalvelujen ohjauksen ja neuvonnan kiinteäksi osaksi sote-keskuksen palvelua. Vaikuttava keino tähän on maakunnan ohjaus, yhteistyö tuottajien kanssa ja koulutus.

Maakunnan liikelaitoksen tuottamia sosiaalihuollon palveluita voidaan tuoda myös yksityisiin sote-keskuksiin esimerkiksi etäpalveluina. Tällöin erilliselle palkatulle henkilökunnalle ei olisi välttämättä pienimmissä sote-keskuksissa tarvetta. Riittävää voisi olla, että sote-keskuksella olisi esimerkiksi videopuhelu- tai muu etäyhteysmahdollisuus maakunnan henkilökuntaan kuuluvaan sosiaalihuollon ammattihenkilöön. Työsuhteisenkaan henkilökunnan ei voida nimittäin taata olevan aina paikalla. Maakunnan liikelaitokseen kuuluvalla sosiaalihuollon etäpäivystyksellä ei olisi esimerkiksi yhden henkilön sairastumisesta johtuvia palveluntuotanto-ongelmia.

31. 10. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos. 10a. Antaako lakiluonnoksen 21 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitos?

Vastaajien määrä: 1

32. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Laki mahdollistaa asiakkaalle vapauden valita sen maakunnan liikelaitoksen, jonka palvelut ja palveluiden saatavuus parhaiten soveltuvat hänen tarpeisiinsa.

33. 10b. Entä antaako lakiluonnoksen 22 ja 23 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitoksen palveluyksikkö/yksiköt?

Vastaajien määrä: 1

34. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Laki mahdollistaa asiakkaalle vapauden valita sen maakunnan liikelaitoksen, jonka palvelut ja palveluiden saatavuus parhaiten soveltuvat hänen tarpeisiinsa.

35. 11. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 11a. Onko lakiluonnoksen 24 §:ssä säädetty asiakasseteli sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

36. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakitekstiin on tarkennettava ne tilanteet, jolloin maakunta voi vetäytyä velvollisuudestaan tarjota asiakasseteli. Maakunnalla ei saa olla valtaa rajata 24 §:n ensimmäisessä momentissa mainittuja asiakassetelillä annettavien palvelujen valikoimaa pelkästään sillä perusteella, että maakunnan omaa palvelutuotantoa jouduttaisiin supistamaan. Maakunnan palvelutuotannon on kilpailutilanteessa joustettava samoin kuin yksityisenkin. Yksityisiä palveluntuottajia ei saa käyttää pelkästään hätävarana ja lomatuuraajina kuten nykyisin.

Pykälään kirjatut palvelut ovat kattavia ja antavat kansalaisille valinnanmahdollisuuksia ja siten esitys parantaa heidän mahdollisuuksia vaikuttaa omaan hoitoonsa.

Asiakassetelin suuruus on mitoitettava sellaiseksi, että asiakas saa sillä riittävästi laadukasta hoitoa. Asiakassetelin arvo on määriteltävä siten, että asiakkaalla on tosiasiallinen mahdollisuus valita sillä maakunnan hyväksymä palveluntuottaja. Asiakkaalla tulee olla oikeus käyttää myös omia varojaan tarvitsemiensa lisäpalveluiden hankkimiseksi asiakassetelin lisäksi.

Asiakassetelin lisäksi maakunnan on korvattava palveluntuottajalle aiheutuvat lisäkustannukset (matkat, matkaan käytetty aika) samoin kuin pykälässä 70 suoran valinnan palvelun tuottajalle ja maakunnan työntekijälle korvataan.

Asiakassetelin käyttöönottoon liittyvä arviointi on pyrittävä mahdollisuuksien mukaan automatisoimaan mahdollisimman pitkälle asiakkaasta jo tehtyjen asiakirjamerkintöjen pohjalta tapahtuvaksi. Asiakkaasta Kanta-järjestelmään kirjattavat sähköiset asiakirjamerkinnät ja niiden pohjalta automaattisesti tehty alustava päätös auttavat maakunnan liikelaitoksen työtä sekä nopeuttavat myös päätöksentekoa ja asiakkaan hoitoon pääsyä sekä asiakkaiden yhdenvertaista kohtelua. Kulujen kasvun ehkäisyn kannalta erityisen ongelmallista on, jos asiakassetelin myöntämisprosessi tehdään tarpeettoman raskaaksi ja päällekkäistä arviointityötä sisältäväksi.

Asiakasseteli on erittäin hyvä keino toteuttaa valinnanvapautta sekä asiakkaan, olemassa olevien pk-yrittäjien että uuden yrittäjyyden näkökulmasta. Hallituksen yhtenä tavoitteena ollut varmistaa, että mikro- ja pk-yrittäjät voivat toimia sote-palvelujen tuottajina myös jatkossa. Tämän tavoitteen kannalta asiakasseteli on ratkaisevan tärkeä väline.

Palvelusetelistä noin kymmenen vuoden aikana kertyneiden kokemusten perusteella on kuitenkin välttämätöntä, että sote-palvelujen järjestäjälle eli maakunnille säädetään velvoite ottaa asiakasseteli käyttöön ja tarjota sitä asiakkaalle. Muuten vaarana on, että setelin käyttö jää mitättömäksi.

Palvelusetelikokemukset kertovat myös, että kun palveluseteli on otettu käyttöön, kokemukset siitä ovat myönteisiä kaikilla osapuolilla sote-palvelujen järjestäjillä, asiakkailla ja yrittäjillä. Myös tämä on vahva perustelu maakunnan veloitteelle käyttää ja tarjota asiakasseteliä.

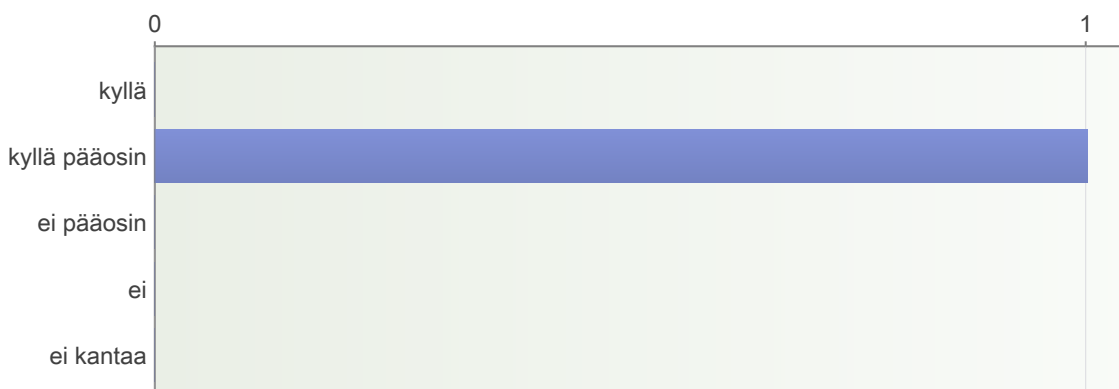
Asiakasseteli tulisi ottaa käyttöön kohdassa 11 mainituissa kiireettömässä asiakassuunnitelmaan perustuvissa sairaanhoidollisissa käynneissä terveydenhuollon ammattihenkilön vastaanotolle sekä potilaan pitkäaikaisen sairauden hoitoon liittyvissä kontrollikäynneissä heti valinnanvapauden alkaessa. Kuten yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, asiakkaan näkökulmasta on tarkoituksenmukaista saada toistuvat käynnit lähempänä kotia kuin etäämmällä sairaalan tiloissa. Asiakasseteli myös mahdollistaa pidempiaikaisen hoitosuhteen samaan ammattihenkilöön, mikä on kyselytutkimusten mukaan pitkäaikaissairautta sairastavien potilaiden keskeinen toive. Lisäksi kohdan yksityiskohtaisissa perusteluissa tulisi gynekologian tapaan mainita myös silmätaudit, koska näiden erikoisalojen palvelutuotanto nykytilanteessa on verrattavissa toisiinsa.

Hoidon sujuvuuden parantamiseksi asiakassetelin käyttökohteisiin tulisi sisällyttää myös asiakkaan hoitoon liittyvät lääkinälliset tutkimukset. Nämä palvelut ovat selkeitä tuotteistaa ja hinnoitella. Myös niiden myöntämisen kriteerit voidaan määritellä hyvin etukäteen.

Asiakassetelijärjestelmä myös kannustaa maakunnan tuotteistamaan ja hinnoittelemaan omat palvelunsa, mikä edistää palvelutuotannon kustannustehokkuuden kehittämistä.

37. 11b. Onko maakunnan liikelaitoksella 24 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyjen rajausten perusteella edellytykset turvata riittävät palvelut kustannustehokkaalla tavalla?

Vastaaajien määrä: 1

38. Vapaamuotoiset huomiot.

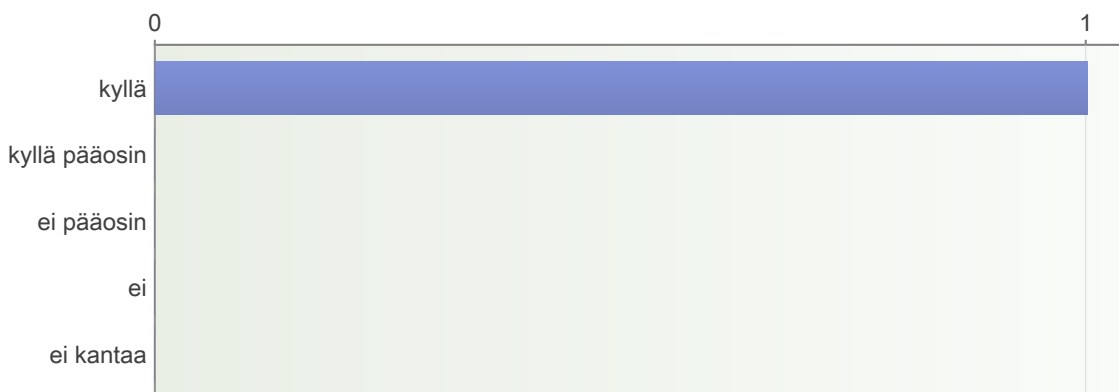
Vastaajien määrä: 1

- Pykälässä on kattavasti annettu maakunnalle mahdollisuus olla käyttämättä asiakasseteliä. Sitä, milloin maakunta voi vetäytyä velvollisuudestaan tarjota asiakasseteli listatuissa palveluissa, tulee tarkentaa lain perusteluissa, jotta rajausta ei käytetä väärin – esimerkiksi oman tuotannon tukemiseen. On esimerkiksi vaikea kuvitella tilannetta, jossa olisi asiakkaan edun mukaista, että maakunta rajaisi kotiin vietävät palvelut, asumispalvelut tai kohdassa 7 tarkoitetut kuntoutuksen palvelut asiakassetelien ulkopuolelle.

Ei saa käydä niin, että 24 § 2 momentti antaa maakunnalle mahdollisuuden kustannustehottomien palvelurakenteiden ylläpitämisen sulkemalla potentiaalisen kilpailun pois. Kyseisissä momenteissa on määritelty tilanteet, joissa maakunta voi rajata asiakasetelien käytön laajuutta. Näiden rajausten osalta mahdollisesti tarvittava yksityiskohtaisempi määrittely ja kriteerien asettaminen on tarkoituksenmukaista tehdä lain perusteluissa tai myöhemmin asetuksilla.

39. 11c. Onko lakiluonnoksen 24 §:n sääntely riittävä erikoissairaanhoidon valtakunnallisen ja alueellisen palvelujärjestelmän turvaamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

40. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiesitys antaa maakunnille riittävät keinot suoriutua lakisääteisistä tehtävistään. Mikäli asiakassetelin käyttöönotto vaarantaa maakunnan liikelaitoksen lakisääteisistä tehtävistä suoriutumisen, maakunta ei voi ottaa asiakasseteliä käyttöön. Näiden rajausten osalta mahdollisesti tarvittava yksityiskohtaisempi määrittely ja kriteerien asettaminen on tarkoituksenmukaista tehdä lain perusteluissa tai myöhemmin asetuksilla.

41. 11d. Ovatko asiakasseteliä koskevat säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

42. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaalla on lähtökohtaisesti oikeus saada pykälässä 24 listattujen palveluiden hankkimiseksi asiakasseteli silloin, kun maakunnan liikelaitos on todennut palvelutarpeen. Kyseisen palvelutarpeen olemassa olon ja oikeutuksen asiakasetelin saamiseksi määrittelee viranomaistaho. Asiakasetelin myöntäminen tulee olla mahdollista myös asiakasta näkemättä ja niin, että oikeus kyseiseen asiakaseteliin muodostuu pelkästään Kanta-järjestelmään kirjatun lähetteen ja siihen liitettyjen tietojen pohjalta.

Asiakas voi myös kieltäytyä hänelle tarjotusta asiakasetelistä, joten asiakkaan oikeuksien voi katsoa olevan määritellyt tarkoituksenmukaisesti. Asiakkaan oikeuksien toteutumisen näkökulmasta on oleellista, että asiakas saa riittävästi tuottajia tasapuolisesti kohtelevaa tietoa ja neuvontaa asiakasetelistä ja sen käyttämisestä.

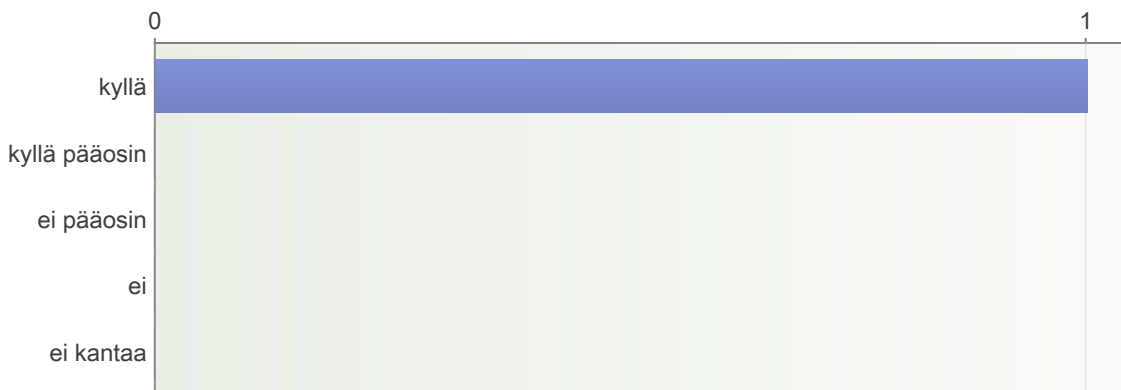
Asiakkaan tosiasialliseen mahdollisuuteen käyttää asiakasseteliä vaikuttaa myös asiakasetelin arvo. Momentissa 5 säädetään, että ”asiakasetelin arvo on määriteltävä siten, että asiakkaalla on tosiasiallinen mahdollisuus valita sillä maakunnan hyväksymä palveluntuottaja”. Lisäksi asiakasetelin arvon määrittelyssä tulisi ottaa huomioon myös kotikäynneistä ja pitkistä matkoista aiheutuvat kustannukset.

Palvelusetelistä saatujen kokemusten perusteella setelin oikean arvon määrittely on ollut joskus haasteellista. Nyt laissa oleva linjaus on hyvä, mutta sen toteutumista on syytä valvoa tarkasti, jotta lain tavoite täyttyy. Tavoitteen täyttymistä helpottaisi, jos maakunnan oma tuotanto olisi sidottu samaan euromääräiseen asiakasetelihinnoitteluun kuin yksityinenkin tuotanto.

Yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että ”asiakas voisi halutessaan käyttää omia varojaan ja maksaa asiakasetelin arvon lisäksi itse lisäpalveluita”. Tämä on hyvä ja välttämätön linjaus, jota tulisi vielä tarkentaa toteamuksella, että oikeus lisäpalvelujen ostoon koskee kaikkia asiakasetelillä tuottavia palveluja.

43. 11e. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun toteuttamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

44. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Laki antaa maakunnille liikaakin ohjaus- ja vaikutusmahdollisuuksia, mikä saattaa supistaa innovaatioiden syntymistä. Lakiesitys antaa maakunnille riittävät keinot suoriutua lakisääteisistä tehtävistään. Mikäli asiakassetelin käyttöönotto vaarantaa maakunnan liikelaitoksen lakisääteisistä tehtävistä suoriutumisen, maakunta ei voi ottaa asiakasseteliä käyttöön. Näiden rajausten osalta mahdollisesti tarvittava yksityiskohtaisempi määrittely ja kriteerien asettaminen on tarkoituksenmukaista tehdä lain perusteluissa tai myöhemmin asetuksilla.

45. 12. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

46. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Henkilökohtaisen budjetin hyödyntäminen asiakkaiden valinnanvapauden lisäämiseksi parantaa erityisesti laaja-alaisesti sote-palveluita tarvitsevien asemaa. Heidän mahdollisuutensa vaikuttaa tarvitsemiensa palveluiden toteuttamiseen lisääntyvät huomattavasti nykyisestä.

Henkilökohtaisen budjetin laajamittainen käyttö on kannatettavaa. Henkilökohtaista budjettia voidaan käyttää esim. pitkäaikaissairaiden ja vammaisten fysioterapiassa silloin, kun on kyse esim. neurologisista sairauksista, aivovammoista, selkäydinvammoista, erilaisista kehitys- ja aistivammoista tai reumasairauksista.

Henkilökohtainen budjetti sopii erinomaisesti myös ikääntyvien ihmisten fysioterapiaan, esim. muistisairaiden, kotikuntoutusta tarvitsevien ja tasapaino- ja pidätysongelmista kärsivien henkilöiden kuntoutukseen. Nyt lakiesityksessä henkilökohtaisen budjetin käyttö on maakunnan kannalta pakollista vain vanhuspalvelulain, vammaispalvelulain sekä kehitysvammaisten erityishuoltolain mukaisissa palveluissa. Henkilökohtaisen budjetin käyttöä on syytä näiden lisäksi laajentaa yllä lueteltuihin muihin palveluihin.

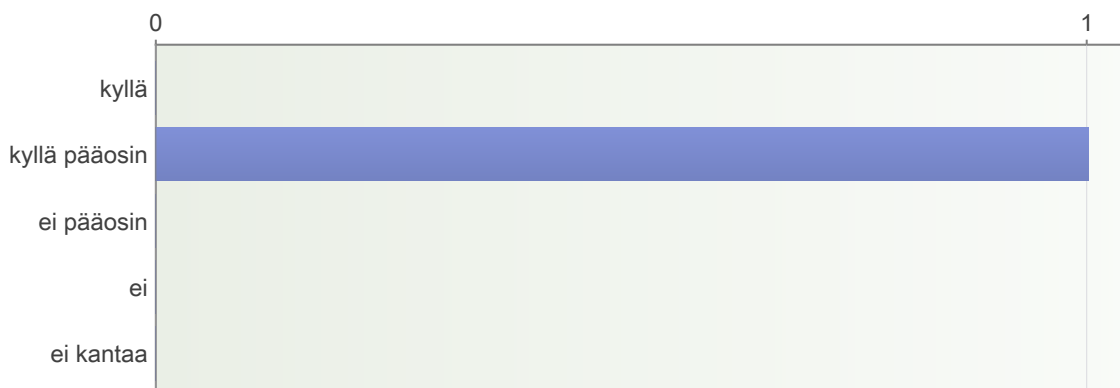
Lakiesitys ei riittävän selkeästi määrittele asiakassetelin ja henkilökohtaisen budjetin välistä rajanvetoa. Tältä osin lakitekstiä on selvennettävä, jotta raja niihin kuuluvien palvelujen osalta on niin asiakkaille kuin palveluntuottajillekin selkeä eikä jää kunkin maakunnan määrättäväksi. Jos asiakkaalle syntyy esimerkiksi lyhytaikainen lisä- tai erityiskuntoutuksen tarve vaikkapa leikkauksen jälkeen, ei henkilökohtaisen budjetin olemassaolo saa estää asiakassetelin myöntämistä milloin se on asiakkaan hoidon kannalta perusteltu.

Henkilökohtainen budjetti on erittäin hyvä keino toteuttaa valinnanvapautta. Sen toteutuksessa on varmistettava, että asiakkaalle jää tosiasiallinen mahdollisuus vaikuttaa asiakassuunnitelman mukaisten palvelujen painotuksiin, yksityiskohtaiseen sisältöön ja esimerkiksi ajalliseen jaksottamiseen.

Osaksi henkilökohtaista budjettia tulee voida sisällyttää esimerkiksi terveyttä ja toimintakykyä edistäviä liikuntapalveluja ja arjessa selviämistä tukevia kotityöpalveluja sekä esimerkiksi lääkkeiden annosjakelua. Näiden palvelujen avulla voidaan kevyillä palveluilla ennaltaehkäistä raskaampaa palvelutarvetta ja näin saavuttaa sekä inhimillisesti että kustannusnäkökulmasta parempi lopputulos.

47. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin asiakkaan neuvonnasta ja ohjauksesta sekä palvelutarpeen arvioinnista. Lisäksi lakiluonnoksen 5 §:ssä säädettäisiin asiakkaalle tehtävästä yhdestä asiakassuunnitelmasta. Turvaavatko säännökset riittävän hyvin asiakkaan oikeudet sekä palvelujen toteuttamisen asiakkaan tarpeita vastaavasti?

Vastaajien määrä: 1

48. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaan todellinen valinnanvapaus toteutuu, mikäli neutraali palveluohjaus toteutuu. Asiakkaalla on tiedonsaantioikeus itseään koskevista hoitosuunnitelmissa. Neutraali palveluohjaus edellyttää asiakkaiden tietämystä oikeuksistaan, mikä puolestaan edellyttää neutraalia tiedottamista. Lisäksi tietoa tarvitaan myös tukipalveluista. Asiakassuunnitelma on tärkeää, siinä tulee huomioida myös kevyemmät palvelut.

Eri palveluntuottajien kirjauksista täydentyvä asiakassuunnitelma luo hyvät edellytykset asiakkaan tarpeen tyydyttävän palvelukokonaisuuden ja sujuvan hoitopolun toteuttamiselle siten, että hänen mahdollisuutensa vaikuttaa hoidon ja hoivan toteuttamiseen paranevat huomattavasti nykyisestä käytännöstä.

Riittävällä, erilaisia tuottajia ja asiakasryhmiä tasapuolisesti kohtelevalla neuvonnalla ja ohjauksella on ratkaiseva rooli valinnanvapauden tosiasiallisessa toteutumisessa. Siksi on syytä varmistaa, että se toteutuu myös käytännössä. Ehdotamme, että esimerkiksi Valvira (tuleva Luova) tai Kilpailu- ja kuluttajavirasto KKV arvioi neutraalin ohjauksen ja neuvonnan toteutumista seuraamalla asiakassetelien ja henkilökohtaisen budjetin käyttöä sekä keräämällä asiakkaiden ja palveluntuottajien palautetta säännöllisesti.

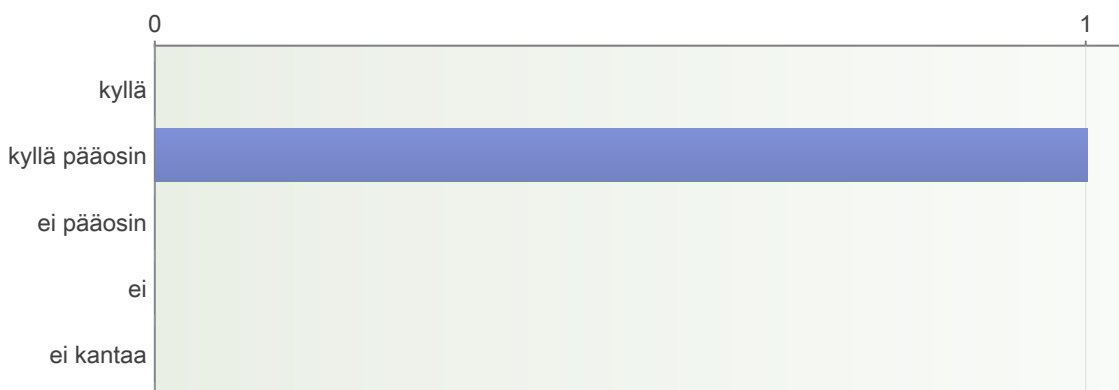
Yksilöllinen, eri palveluntuottajien kirjauksista täydentyvä ja kaikkia palveluntuottajia sitova asiakassuunnitelma luo hyvät edellytykset asiakkaan tarpeet tyydyttävän palvelukokonaisuuden toteuttamiselle.

Asiakassuunnitelma on keskeinen välinen palvelujen integraatiossa. Se myös vahvistaa asiakkaan oikeuksia ja parantaa mahdollisuuksia toteuttaa palvelut asiakkaan tarpeita vastaavasti.

Asiakassuunnitelmasta ei kuitenkaan saa tehdä liian jäykkää työkalua, vaan sen laatimisessa tulee tunnistaa erilaisten asiakasryhmät.

49. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palveluntuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 14a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

50. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kaikkien palveluntuottajia koskevien hyväksymismenettelyjen lähtökohtana tulee olla, että jos tuottaja on palvelutuotantoa koskevan lain perusteella (laki sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamisesta) hyväksytty sote-palvelujen tuottajaksi, tuottaja hyväksytään myös valinnanvapauspalvelujen tuottajaksi. On vaikea kuvitella asianmukaisia perusteluja sille, että lain vaatimukset täyttävä palveluntuottaja ei olisi kelvollinen tuottamaan valinnanvapauspalveluja.

Lisäksi korostamme, että kaikkien hyväksymiskriteerien ja vaatimusten on kohdeltava kaikkia palveluntuottajia tasapuolisesti ja syrjimättömästi. Vaatimusten tulee olla kohtuullisia ja suhteessa tuotettavaan palveluun. Sekä vaatimusten asettamisessa että tuottajien hyväksymisessä on toimittava avoimesti ja suhteellisuuden vaatimukset huomioon ottaen.

39 § asetettu vaatimus sille, että sote-keskuksen on tuotettava sosiaalihuollon ohjaus ja neuvonta siten, että palvelun toteuttaa suoran valinnan palveluntuottajaan palvelussuhteessa oleva henkilöstö, on kohtuuton. Käytännössä tämä voi estää pk-yrittäjien pyörittämien sote-keskusten syntymisen ja heikentää suoran valinnan palvelujen tarjontaa erityisesti pienemmän väestöpohjan alueilla. Vaihtoehtona tälle voisi olla kaikissa sote-keskuksissa tarvittaessa järjestettävä etäyhteys maakunnallisiin sosiaalihuollon henkilöihin.

Valinnanvapauskokeiluissa mukana olevilta sote-yrittäjiltä saamamme arvion mukaan kokoaikaisen sosiaalihuollon ammattilaisen työllistäminen vaatisi vähintään kymmenen yleislääkäriä työllistävän sote-keskuksen.

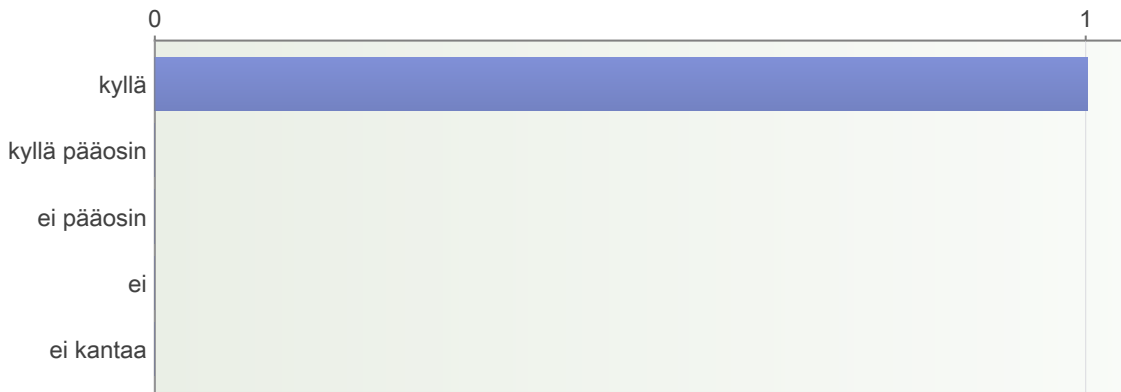
Ymmärrämme ja jaamme tavoitteen siitä, että sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoiden välistä yhteistyötä ja tietoisuutta toisen sektorin palveluista ja toimintatavoista on lisättävä. Asiakkaan näkökulmasta on tärkeää, että sosiaalihuolto integroidaan kiinteäksi osaksi sote-keskuksen arkea. Perinteisesti terveydenhuoltoa painottavan näkökulman pitää muuttua laajemmaksi ja asiakas pitää nähdä kokonaisuutena.

Mutta mihin perustuu näkemys siitä, että tämä voisi toteutua vain, jos sosiaalihuollon ammattilainen on palvelussuhteessa sote-keskukseen? Päinvastoin on todennäköistä, että sosiaalipalvelujen rooli vahvistuu huomattavasti enemmän, jos annamme alan osaajille mahdollisuuden tuottaa näitä palveluja myös yrittäjänä.

Esitämme, että vaatimus, että sote-keskuksen on tuotettava sosiaalihuollon ohjaus ja neuvonta siten, että palvelun toteuttaa suoran valinnan palveluntuottajaan palvelussuhteessa oleva henkilöstö, poistetaan. Palvelu voi olla kiinteä osa sote-keskuksen toimintaa, vaikka se toteutettaisiin sopimussuhteessa. Vaihtoehtoisesti kyseinen palvelu voidaan järjestää etänä maakunnan liikelaitoksen omana tuotantona.

51. 14b. Varmistaako hallintopäätöstä ja ehtojen asettamista koskeva sääntely (42 §) riittävät mahdollisuudet maakunnan järjestämisvastuun toteuttamiseen.

Vastaajien määrä: 1

52. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

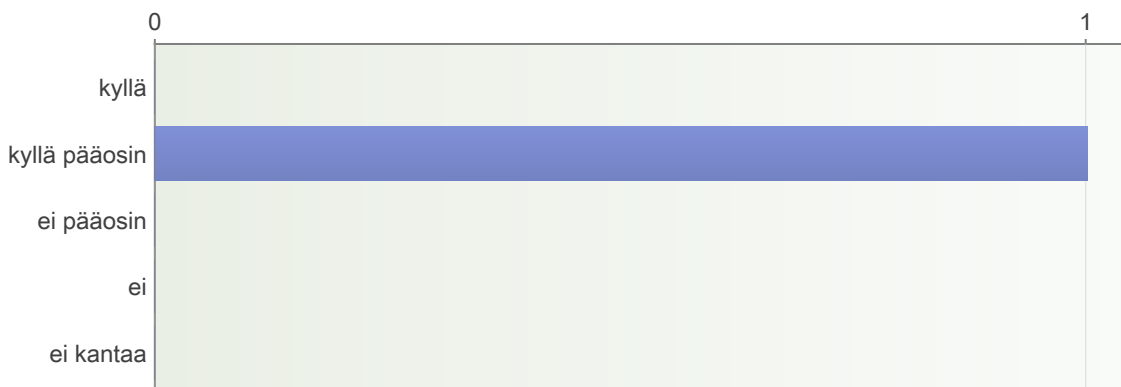
- Kyllä varmistaa, koska maakunnan pitää asettaa kaikille palveluntuottajille laatua, voimavaroja ja saatavuutta sekä palveluketjuja ja palveluiden yhteensovittamista koskevia sekä muita palveluiden tuottamiseen liittyviä yhdenmukaisia ehtoja, joilla edistetään kansalaisten terveyttä ja hyvinvointia.

Maakunnan mahdollisuuden järjestämisvastuun toteuttamiseen ovat vähintäänkin riittävät. Korostamme, että maakunta ei saa asettaa tarpeettomia hyväksymiskriteerejä. Mikro- ja pk-yrittäjien ja uuden yrittäjyyden näkökulmasta on ratkaisevaa, että kriteerit ovat kohtuulliset ja hyväksymismenettely kevyt. Lähtökohtaisesti sen, että täyttää palveluntuottajain vaatimukset, tulee riittää myös maakunnalle.

Palvelun tuottajia koskevien yleisten ehtojen on oltava kansallisia. Suomeen ei saa luoda 18 erilaista asiakassetelijärjestelmää.

53. 14c. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

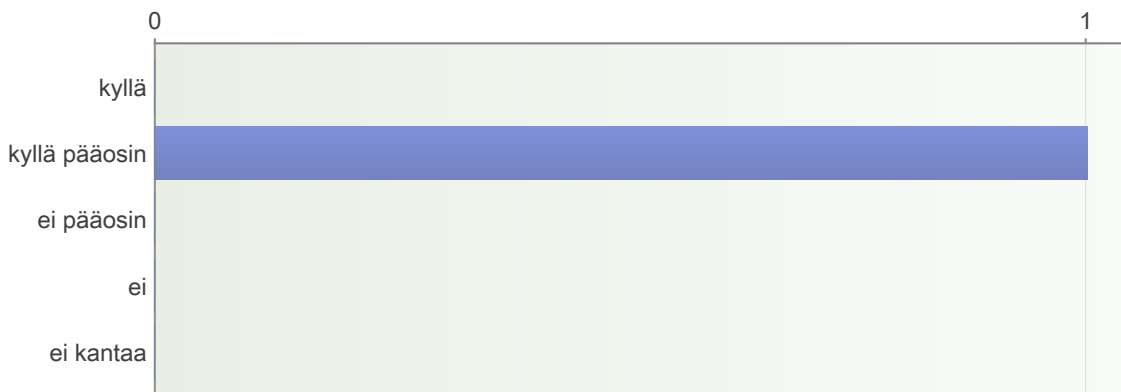
54. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnalla on 51 § mukaan mahdollisuus yksipuolisesti muuttaa suoran valinnan palveluntuottajan kanssa tehtyä sopimusta sekä palveluista maksamiensa korvausten määrää ja perusteita. Maakunnan päättämät muutokset astuisivat voimaan aikaisintaan 30 päivän kuluttua. Tämä aika on yrittäjälle liian lyhyt toiminnan sopeuttamiseen. Kohtuullinen siirtymäaika olisi vähintään kolme kuukautta.

55. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palveluntuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

56. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Eri maakuntien vertailun toteuttamiseksi olisi säädettävä velvoittavasti maakuntien yhteisestä kustannuslaskennan mallista. Maakunnat ja niiden liikelaitokset aloittavat toimintansa ns. puhtaalta pöydältä, joten tällaisen velvoitteen toteuttaminen ei aiheuttaisi hankaluuksia, hallinnollisia tai taloudellisia kustannuksia. Päinvastoin yhteinen kustannuslaskennan malli todennäköisesti helpottaisi maakuntien työtä.

Merkittävän osan luvussa 9 määritellyistä tiedoista on saatavissa viranomaisten tietojen yhteiskäyttöä hyödyntäen, esim. verottajan, kaupparekisterin ja lupaviranomaisen tiedot.

Avoimuuden ja läpinäkyvyyden osalta sekä valvonnan toteuttamiseksi virallisten tilinpäätöstietojen ilmoittaminen sekä tuotteiden hintojen ilmoittamisen pitää riittää. 57§:ään kirjattu vaatimus kustannuslaskennan periaatteista annettavasta selkeästä kuvauksesta on kohtuuton ja tarpeeton.

Julkisen puolen palveluntuottajien on pystyttävä yksityisten palveluntuottajien kanssa saman tasoiseen kirjanpidolliseen eriyttämiseen ja erittelyyn sote-keskusten osalta. Sama koskee myös liikelaitosta, jos se tuottaa palveluja avoimille markkinoille.

60 §:ään kirjattu palveluntuottajan vastuun laajentaminen hoitokomplikaatioihin on pienille soteyrittäjille kohtuuton ja aiheuttaisi vakuutusmaksujen huomattavaa korotusta. Hoitovirheiden korvaamiseen on jo olemassa lakisääteinen, toimiva potilasvakuutusjärjestelmä. Hoitokomplikaatiot ovat hoidon yhteydessä syntyviä sivuvaikutuksia, häiriöitä tai lisätauteja, joista osa voi aiheutua hoitovirheistä, mutta osa on

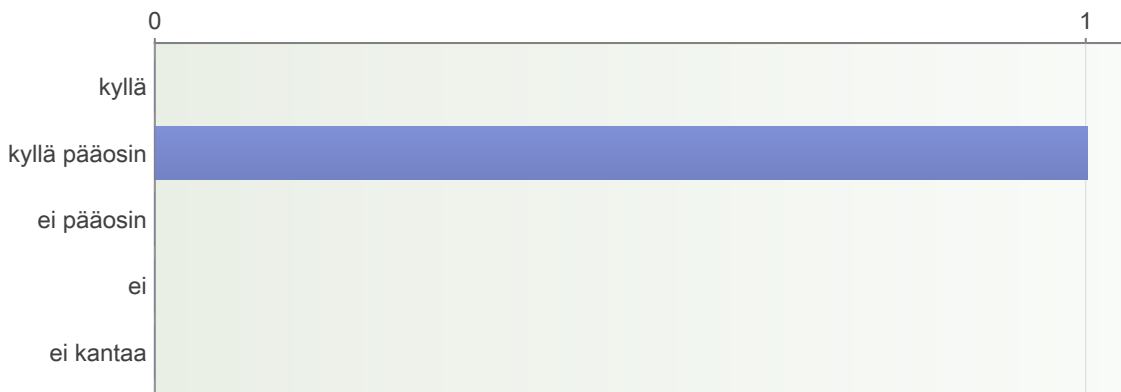
hoitotapahtumiin liittyviä haittoja, joita ilmenee tietyllä tilastollisella todennäköisyydellä esim. lääkehoidon sivuvaikutuksena huolimatta hoidon asianmukaisuudesta. Komplikaation ollessa tilanne, jota ei olisi voitu välttää, julkisen verorahoitteen järjestelmän on turvattava kustannukset siltä osin, kun ne eivät ole korvattavia potilasvakuutuksen piiristä.

60 §:stä on poistettava sanat "ja vastaavien", koska niitä ei ole tarkemmin määritelty.

57. 16. Lakiluonnoksen 10 luvussa säädettäisiin palveluntuottajalle suoritettavista korvauksista.

16a. Ottavatko sote-keskuksen kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat tekijät riittävästi huomioon asiakkaiden erilaiset palvelutarpeet ja niiden aiheuttamat kustannukset?

Vastaajien määrä: 1

58. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tasapuolisten kilpailuolosuhteiden varmistamiseksi on välttämätöntä, että julkisille ja yksityisille palveluntuottajille korvataan samoin perustein samoista palveluista.

Palveluntuottajille maksettavat korvaukset on oltava sellaiset, että se mahdollistaa eri kokoisten palveluntuottajien vastuista selviytymisen.

Esitetty kiinteän kapitaatiokorvauksen osuus (2/3) sote-keskuksen palveluissa mahdollistaa asiakkaiden erilaisten palvelutarpeiden huomioonottamisen.

Oikeudenmukaisten korvausperusteiden arvioimiseksi olisi saatava tarkempaa tietoa.

59. 16b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

60. Vapaamuotoiset huomiot.

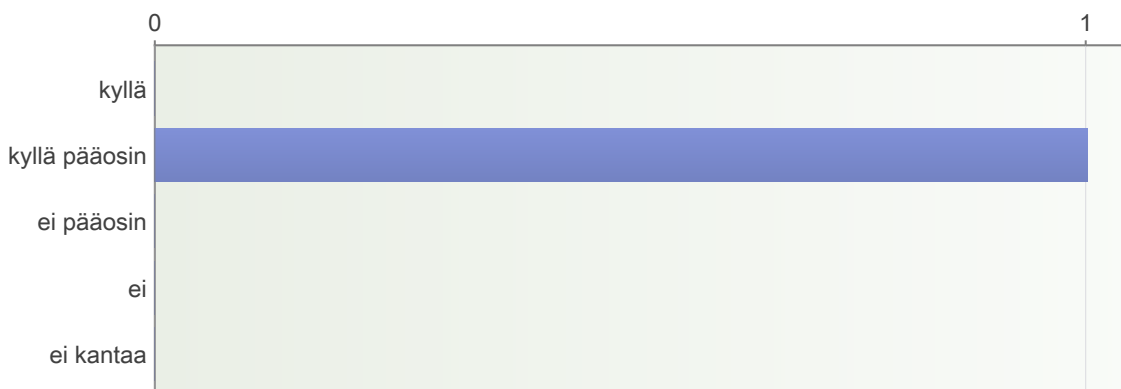
Vastaajien määrä: 1

- Lakiesitykseen pitää kirjata tarkemmin, miten ja millä perusteilla asiakassetelipalveluja tuottava voi periä asiakkaalta lisähintaa esim. lisäpalvelusta tai laajemmasta palvelusta. Kaikissa asiakassetelillä tuotettavissa palveluissa palveluntuottajalla on oltava mahdollisuus tuottaa myös asiakkaan maksamia lisäpalveluja.

Asiakassetelistä maksettavat korvaukset on mitoitettava yhtenevästi ja riippumatta siitä tuottaako palvelun maakunnan liikelaitos vai yksityinen palveluntuottaja. Nyt asiakassetelipalvelutuotannossa maakunta ja yksityiset yhtiöt tai muut yhteisöt eivät ole yhteneväisessä asemassa.

61. 16c. Turvaavatko säännökset maakunnan liikelaitoksen sote-keskukselle ja yksityisen tuottajan sote-keskukselle yhdenvertaiset toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

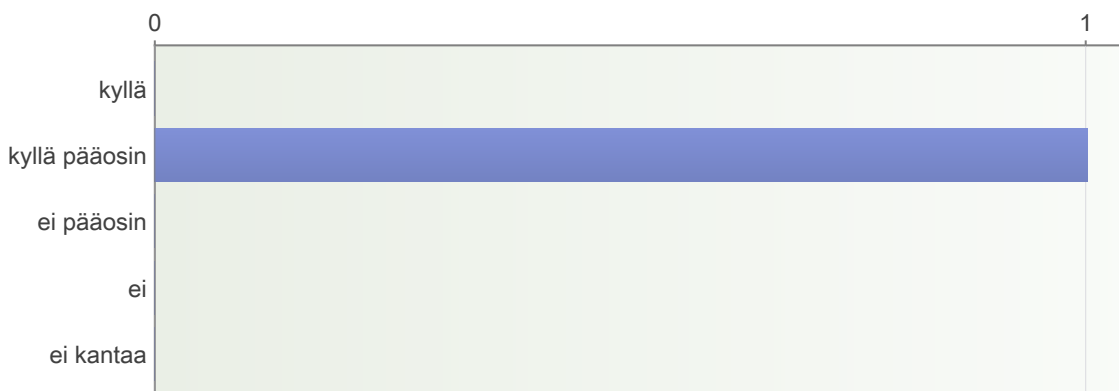
62. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tasapuoliset kilpailuolosuhteet eivät täysin toteudu, koska maakunnan liikelaitokset eivät voi mennä konkurssiin. Merkittävä kilpailuneutraaliteettiongelma liittyy arvonlisäveroon. Arvonlisäverotusongelmaa on mahdollista lieventää yleisperusteluihin kirjatun laskennallisen arvonlisäverokorvauksen avulla. Hyvää on se, että maakunnan liikelaitokset maksavat voitollisesta tuloksesta veroa kuten muutkin.

63. 17. Lakiluonnoksen 12 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. 17a. Turvaavatko 85 §:n mukaiset asiakasseteliä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

64. Vapaamuotoiset huomiot.

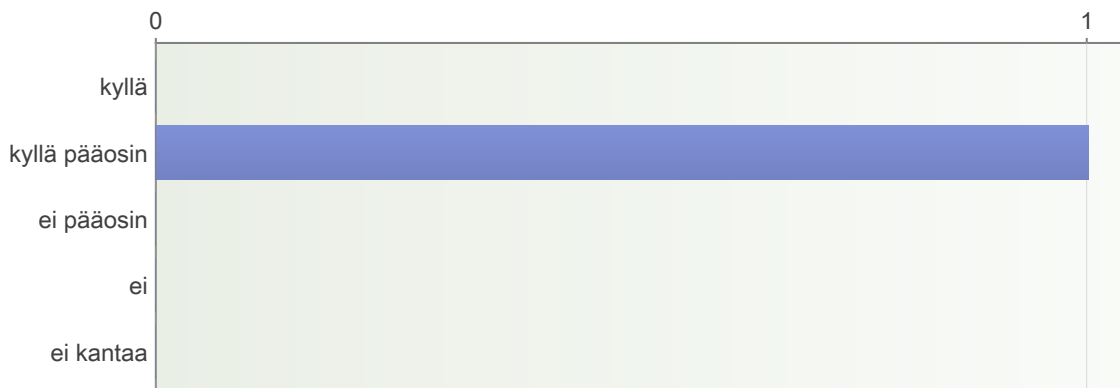
Vastaajien määrä: 1

- Sote-uudistuksen viivästyminen on aiheuttanut vaikeuttanut alan palvelumarkkinoiden kehittymistä. Lain voimaantulon porrastaminen ja siirtäminen vaiheittain toteutettavaksi aiheuttaa enenevässä määrin lieveilmiöitä ja vaikeuttaa pk-yrityksien toimintaa. Epävarmuuden jatkuminen aiheuttaa myös alan keskittymistä.

Kiinnitämme huomiota myös siihen, että voimassa olevaa palvelusetelijärjestelmää ja lainsäädäntöä ei tule kumota. Näin turvataan myös joustava siirtymäaika. Palvelusetelijärjestelmää tarvitaan yhä laajemmin myös tulevaisuudessa.

65. 17b. Turvaavatko 86 ja 88 §:n mukaiset sote-keskusta koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

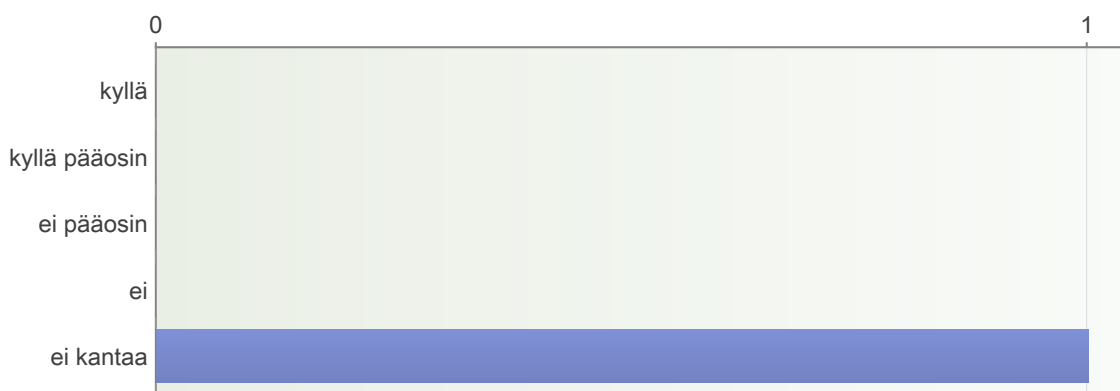
66. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiin kirjattu asiakkaiden listautuminen esitetyllä tavalla on perusteltu. Ei kuitenkaan ole tasapuolista, jos maakunnan sote-keskus saa korvauksen listautumattomasta asiakkaasta vuodet 2021-2022. Kyseisen rahoituksen tulisi jäädä maakunnan järjestäjätahon hyväksi.

67. 17c. Turvaavatko 87 ja 89 §:n mukaiset suunhoidon yksiköitä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

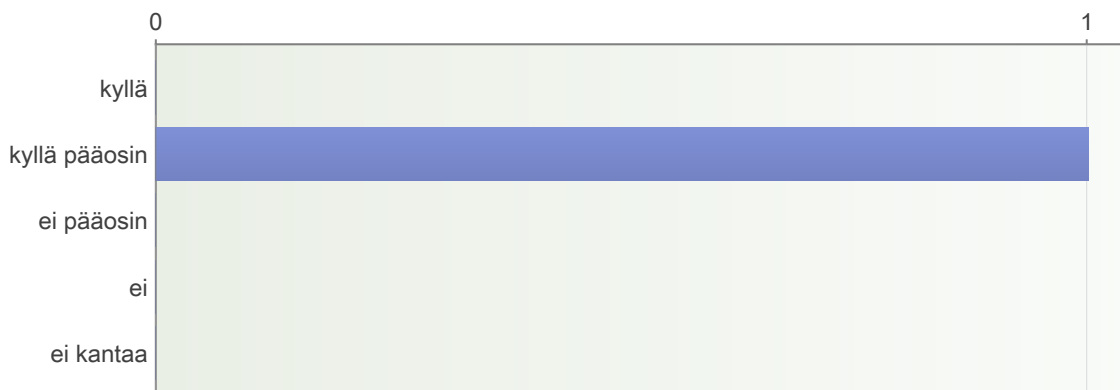

68. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

69. 17d. Turvaako esitys sosiaali- ja terveystalouden yksityisten tuottajien toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

70. Vapaamuotoiset huomiot.

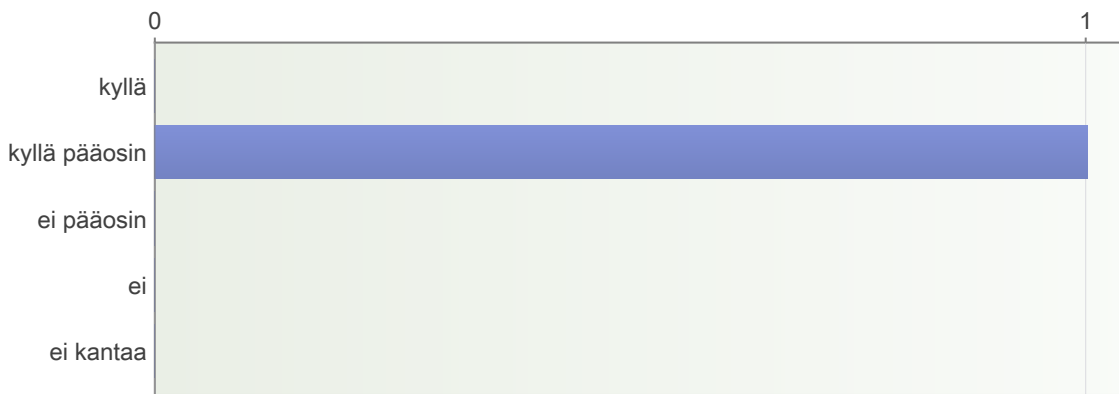
Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnos antaa yksityisille tuottajille mahdollisuuden osallistua sote-palvelujen tuotantoon valinnanvapauden tai ostopalvelujen kautta. Haasteena on tasapuolisten kilpailuolosuhteiden toteuttaminen siten, että myös mikro- ja pk-yritykset voivat toimia palveluntuottajina. Maakunnan omistamalla tuotannolla on väistämättä etuja suhteessa yksityisiin toimijoihin. Näitä ovat esimerkiksi konkurssisuoja ja erilainen arvonlisäverokohtelu. Epäkohdat on pyrittävä oikaisemaan. Esimerkiksi erilainen arvonlisäverokohtelu on mahdollista huomioida korvauksia määriteltäessä.

Maakunnan päätöksillä, esimerkiksi palveluketjut ja -kokonaisuudet, tuottajien hyväksymiskriteerit ja korvaukset, on merkittävä vaikutus tosiasiallisten toimintaedellytysten syntymiselle. Koska sote- ja maakuntauudistuksen keskeisenä tavoitteena on hyödyntää monituottajamallin etuja maakunnan järjestämisvastuuseen kuuluvien palvelujen tuotannossa, on välttämätöntä, että vastuu palvelumarkkinoiden toimivuudesta säädetään osaksi maakunnan järjestämisvastuuta.

71. 17e. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajina?

Vastaajien määrä: 1

72. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnos sinänsä pyrkii luomaan toimintaympäristön, jossa pienet tuottajat voivat toimia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajina. Jotta tämä tavoite toteutuu, pienet ensin -periaatetta on noudatettava jokaisessa yksityiskohdassakin. Tavoitteen toteutuminen vaatii seuraavia muutoksia:
 - Sote-keskuksen palveluvalikoima on pidettävä rajattuna, eikä sinne tule sisällyttää erikoisaloja, ainakaan uudistuksen käynnistyessä.
 - Mahdollinen päätös erikoisalojen sisällyttämisestä sote-keskuksen palveluvalikoimaan, tulee tehdä myöhemmin erikseen.
 - 39 § vaatimus sosiaalihuollon ohjausta ja neuvontaa antavan henkilön palvelussuhteesta on poistettava ja korvattava esim. maakunnan etäpalveluilla.
 - Mahdollisuus verkostomaisten yrittäjien yhteistyössä pyörittämien sote-keskusten syntymiselle ja toimimiselle on vahvistettava kirjaamalla maininta niistä 53 § yksityiskohtaisiin perusteluihin.

Pienten tuottajien osalta tärkeimmät – jopa ainoat - valinnanvapauden keinot ovat asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti. Viittamme kysymysten 11a- ja 12-vastauksiin. On välttämätöntä, että maakunnalle säädetään velvollisuus käyttää asiakasseteliä ja henkilökohtaista budjettia. Mikäli näin ei tehdä, vaarana on, että fysioterapia- ja kuntoutuspalveluja vammaisille ja ikäihmisille tuottavat pienet yritykset joutuvat joko lopettamaan toimintansa tai myymään yrityksensä isoille toimijoille.

Maakunta voi 42 § mukaan asettaa palveluntuottajille ehtoja. Pienten tuottajien näkökulmasta vaarana on, että nämä ehdot tekevät pienten toimijoiden toimimisen palveluntuottajina mahdottomaksi. 42 § ja 44 § yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että

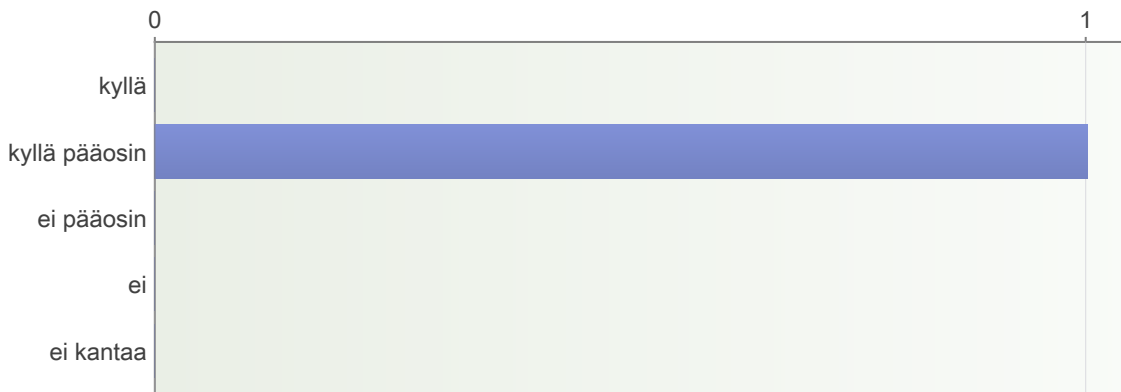
- Syrjimättömyyden ja tasapuolisuuden ohella maakunnan olisi ehtoja asettaessaan huomioitava myös suhteellisuusperiaate siten, että palvelujen tarjoajina voivat toimia myös pienemmät yritykset ja järjestöt.
- Vaatimukset eivät myöskään saa olla ylimitoitettuja toiminnan tavoitteeseen ja lainsäädännössä asetettuihin vaatimuksiin nähden.

Näitä periaatteita ja niiden merkitystä pienille toimijoille tulisi yksityiskohtaisissa perusteluissa vielä vahvistaa.

Valinnanvapauspalvelujen tuottajalle aiheutuu väistämättä myös merkittävää hallinnollista taakkaa. Tätä taakkaa on julkisen sektorin toimijan joko valtakunnan tasolla ja maakunnan tasolla kohtuullistettava tarjoamalla pienten toimijoiden käyttöön ketteriä työkaluja esimerkiksi raportointi- ja tiedonantovelvoitteiden täyttämiseksi. Palveluntuottajien valvonnassa johtavana periaatteena tulee olla ohjaus ja neuvonta.

73. 18. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

74. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

75. 19. Miten arvioisitte uudistuksen vaikuttavan oman organisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Suomen Fysioterapia- ja kuntoutusyritykset FYSI ry:n jäsenistöön kuuluu 840 toimipistettä Suomessa. Valtaosa yrityksistä on pieniä, 1 – 3 hengen yrityksiä, jotka tarjoavat lähipalveluja kotikuntansa asukkaille, työllistävät ja maksavat veronsa Suomeen. Näimä toimialan yritykset ovat jo vuosikymmenien ajan tuottaneet lähipalveluna mm. vaativan lääkinällisen kuntoutuksen palveluja. Suurin osa kaikesta fysioterapiasta tuotetaan yksityisissä fysioterapiakeskuksissa, joissa on tarjolla merkittävää alan erikoisosaamista kansalaisten työ- ja toimintakyvyn ylläpitämiseen.

Yhteensä Suomessa on lähes 19 000 sote-alan yritystä. Näistä 95 % on mikroyrityksiä.

Mikäli lausunrossamme esittämämme korjaukset huomioidaan, on lakiluonnoksessa esitetty valinnanvapausmalli myös fysioterapia- ja kuntoutusyrityksille mahdollisuus toimia kansalaisille lähipalveluja tuottavina yrityksinä. Se olisi mahdollisuus myös uudelle yrittäjyydelle, mikä myös on tärkeää.

Keskeistä valinnanvapauslainsäädännössä on, että maakunnat järjestäjinä toteuttavat valinnanvapauslain niin, että myös yksityisillä ja pk-yrittäjillä on mahdollista toimia lähipalveluja kansalaisille tarjoavina palveluntuottajina. On varmistettava, ettei palvelutuotanto keskity ainoastaan isoille yrityksille. Jos sote-keskuksista muodostuu ”täyden palvelun sote-tavarataloja”, jotka tarjoavat esimerkiksi fysioterapiaa ja kuntoutusta, tämä on suuri riski lähipalveluja tuottavien pienten yritysten olemassaololle.

Valinnanvapauslainsäädännön toteutuksessa on huolehdittava siitä, että asiakas saa aina täysin neutraalin palvelunohjauksen ja tekee itse palveluntuottajavalintansa. Valinnanvapauslain tavoite ei toteudu, mikäli neutraali palvelunohjaus ei toteudu. Epäneutraalista palvelunohjauksesta on FYSI ry:n jäsenyrityksissä saatu jo kovia kokemuksia eri puolilla Suomea.

Erityisesti ikääntyvien palveluihin sekä kotiin vietäviin ja toimintakykyä ylläpitäviin palveluihin yrittäjyyden kannalta tärkeimmät valinnanvapauden keinot ovat asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti.

Palveluvalikoimaltaan rajatun, käytetyimpiin palveluihin keskittyvän sote-keskuksen uskomme tarjoavan uudenlaisen yrittäjyyden mahdollisuuden terveydenhuollon ammattilaisille.

Terveys- ja hyvinvointiteknologia on tunnistettu Suomessa potentiaalisesti kasvu- ja vientialaksi. On kiistatonta, että näiden palveluiden globaalikysyntä tulee olemaan valtava ja että suomalaisilla yrittäjissä ja yrityksissä on tässä mahdollisuuksia. Mutta menestyäkseen globaaleilla markkinoilla ja globaalissa kilpailussa suomalaiset yrittäjät tarvitsevat kotimarkkinoilla toimintaympäristön, joka mahdollistaa innovaatioiden kehittämisen ja referenssit. Valinnanvapaus on keskeinen elementti mahdollistavan toimintaympäristön luomisessa. Emme voi olettaa yksityisten yritysten ja yrittäjien luovan työpaikkoja ja vientituloja, jos betonoimme sote-alan toimintaympäristön julkisen sektorin ja suuryritysten monopoliksi.

76. 20. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Sote-uudistuksen myötä ei pidä kumota lakia sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä vaan sen soveltamisalaa laajennetaan käsittämään kaikki julkisen tahon järjestämisvastuulle kuuluvat palvelut.

Palvelusetelijärjestelmä on osoittautunut toimivaksi tavaksi järjestää julkisia palveluja. Setelijärjestelmää on mahdollista käyttää ilman uutta lainsäädäntöäkin, mutta mahdollistava lainsäädäntö on maakunnille, kunnille ja kuntayhtymille hyvä tuki setelijärjestelmän käytössä.

Palvelusetelijärjestelmän säilyttäminen velvoittavan asiakassetelijärjestelmän rinnalla yhtenä tapana järjestää myös sote-palveluja, toisi lisää toivottua joustavuutta myös maakuntien toimintaan.

77. 21. Yksilöidyt muutosehdotukset lakiluonnokseen.

Vastaajien määrä: 1

- 18 §
Poistetaan velvoite erikoisaloista sote-keskusten palveluvalikoimasta.

24 § 2 momentti:

Poistetaan "palvelukokonaisuuksien toimivuuden tai"

24 §:n yksityiskohtaiset perustelut:

Pykälän 1 momentin 11 kohdan yksityiskohtaisiin perusteluihin lisätään silmätaudit.

60 §

Poistetaan pykälä sellaisenaan ja valmistellaan uudelleen.

71 §:n yksityiskohtaiset perustelut:

Täydennetään seuraavasti: "Asiakas voisi halutessaan käyttää omia varojaan ja maksaa asiakassetelin arvon lisäksi itse lisäpalveluita. Asiakkaan tulee voida halutessaan käyttää kattavasti omia varojaan palvelujen rahoittamiseen."

72 §:n yksityiskohtaiset perustelut:

Täydennetään seuraavasti: "Asiakas voisi halutessaan käyttää omia varojaan ja maksaa henkilökohtaisen budjetin arvon lisäksi itse lisäpalveluita. Asiakkaan tulee voida halutessaan käyttää kattavasti omia varojaan palvelujen rahoittamiseen."